

EL QUINZE

de **Público**

El virus posa
la fundació
del Pare
Manel a ple
rendiment

PÀGINA 20

La crisi agreuja la pobresa menstrual

Entitats demanen serveis i
productes d'higiene per a dones
en risc d'exclusió social **P22**

CLAUDIA FRONTINO

Catalunya 2022: traçar des d'ara el futur del país

Un grup de 30 acadèmics
elaboraran un document per
afrontar l'era post-Covid **P14**

El coronavirus no puede con Can Batlló

La recuperación de este
recinto fabril de Barcelona
cumple nueve años **P16**

Racisme a casa

Temporers sense llar o la discriminació
a la comunitat xinesa pel virus són dos
casos propers de segregació **PÀGINES 2 A 9**

*Racisme als Estats Units i aquí:
veure la palla a l'ull de l'altre*
Mireia Boya Ambientòloga

DAVID MARIN

“Debería haber elecciones en Catalunya para poder afrontar la crisis con un Govern fuerte”

Entrevista a Núria Marín. La alcaldesa de L'Hospitalet y presidenta de la
Diputació de Barcelona repasa la gestió de la crisi en la demarcació **PÀGINA 10**

AYUNTAMIENTO DE L'HOSPITALET

Temporers sense llar: la part menys dolça de la fruita

Lleida es veu incapaç un any més de donar allotjament a tots els treballadors temporals que s'hi han desplaçat per a la campanya de fruita, malgrat el reforç de l'operatiu d'acollida

David Marín
LLEIDA

En Modu és del Senegal i fa un mes que s'aixeca cada matí amb els primers rajos de sol en un racó del centre històric de Lleida. Ho fa envoltat de companys, bosses i matalassos sota els porxos de la Casa de la Fusta, una fallida botiga de l'empresa Desigual que la Paeria va reconvertir el 2018 en edifici públic de *coworking* per a emprenedors creatius. Allà ningú respecta les distàncies i molt pocs es protegeixen amb alguna mascareta. Les prioritats i els recursos són uns altres. Ni en Modu ni les desenes d'homes joves que han passat la nit al ras i ara s'aixequen ben d'hora ben d'hora no s'han apropiat a la Casa de la Fusta per presentar cap projecte propi d'emprenedoria, sinó per pura supervivència. "És clar que voldríem dormir en un lloc millor, i no al carrer, però si no tens un lloguer ni el pots pagar, no queda més remei que estar-se aquí", explica. Porta un mes en aquesta situació, i ha aconseguit treballar durant sis dies. Abans havia treballat a Madrid, fent tasques de seguretat, però la crisi del coronavirus el va deixar sense feina ni ingressos.

Treballar per cinc euros l'hora

Cap a les sis del matí arribaran els intermediaris a buscar mà d'obra per a les partides de recol·lectors de fruita de les explotacions agràries dels camps fruiters del Segrià. Si en Modu és afortunat, aquell dia marxarà amb un dels grups i treballarà vuit, deu o dotze hores recollint préssecs, pomes o peres, i rebrà una paga que variarà segons la sort i segons els escrúpols de l'intermediari: 5 euros l'hora, 5,5 euros, potser 6 o 6,20 euros l'hora... En qualsevol cas, lluny dels prop de 7 euros l'hora que

En Modu xerra amb uns veïns del costat de la Casa de la Fusta que els donen suport.

marca el conveni del sector. Però ni en Modu ni la majoria dels seus companys de la Casa de la Fusta tenen permís de residència a l'Estat espanyol i, per tant, no poden signar un contracte oficial.

Les lleis laborals funcionen una mica diferent: "A vegades algú fica un bitllet de 50 euros a la butxaca d'un intermediari i s'assegura que el cridin uns quants dies seguits", comenta l'Abdala, també senegalès. Li sap greu dir-ho, però alguns d'aquests intermediaris són de la seva mateixa nacionalitat. No li agrada aquest funcionament de Lleida, tan rupestre i arbitrari en comparació amb altres indrets. "He estat a les campanyes de Huelva, i de Màlaga, i allà no hi ha intermediaris, sinó que ve el cap de

camp; ell contracta directament la partida de treballadors, i tot és més clar", assegura. L'Abdala té 25 anys, la seva última feina va ser a Bilbao i és el segon estiu que s'apropa a Lleida a treballar a la fruita. "No és tan dura, la feina en si; el pitjor és la calor que fa alguns dies, i haver de dormir al carrer."

Un equipament insuficient

La campanya de la fruita mou cada any entre 30.000 i 40.000 treballadors temporals, la majoria estrangers. Aquest any, les organitzacions agràries van advertir durant els mesos d'abril i maig que hi podria haver un problema de falta de mà d'obra a causa de les restriccions de desplaçament pel coronavirus. Algunes patronals van apostar per la contractació en origen. Afrucat, l'associació que agrupa productors de fruita, va llogar autocars des de Romania amb centenars de treballadors per a la campanya. Però finalment els problemes previstos en els desplaçaments no s'han produït i els temporers s'han mogut dintre de la península Ibèrica sense gaires problemes. I els problemes de treballadors sense llar ni recursos s'han tornat a donar, com cada any, a la ciutat de Lleida.

Es calcula que aquests dies de juny més d'un centenar de treballadors temporers dormen al ras al centre de Lleida. És una imatge que es repeteix estiu rere estiu. El

Teòricament l'allotjament dels temporers recau en els pagesos i les empreses contractadores, que haurien de garantir un lloc on pernoctar als treballadors empadronats a més de 75 kilòmetres.

Com cada estiu, més de cent treballadors temporers dormen al ras al centre de Lleida

Els temporers del voltant de la Casa de la Fusta no tenen permís de residència

El Govern municipal volia habilitar un pavelló de Balàfia, però l'ha hagut de fer servir per al virus

ERC reclama al Govern de l'Estat que faciliti una regularització extraordinària

un alberg per a persones sense llar d'una entitat religiosa situada al centre històric, amb capacitat per a unes 70 persones. Cada estiu, els seus entorns s'omplien de temporers que dormien al carrer perquè no hi havia lloc per a tots.

El Consistori tenia previst habilitar un pavelló al barri de Balàfia, però l'ha hagut de fer servir com a allotjament per a quarantenes no hospitalàries de coronavirus, i finalment ha obert el dels Camps Elisis. “No hem improvisat, un dispositiu de tants treballadors municipals i 500.000 euros de despesa no és cap improvisació”, assenyala el tinent d'alcalde Sergi Talamonte (Comú de Lleida). Però des de la Paeria reconeixen que s'ha començat tard –el dispositiu es va engegar l'1 de juny, quan l'arribada de temporers va començar setmanes abans– i que no és una solució ni suficient ni definitiva.

“La nostra aposta és la creació d'un equipament permanent i definitiu, que aculli de manera suficient el flux d'entre 100 i 200 treballadors en circulació que es troben sense llar abans d'obtenir contractes i allotjament”, subratlla Freixenet. “Aquesta era una de les nostres prioritats electorals i en el moment de formar govern”, rebla Talamonte, que, tot i així, es queixa que no tot el Govern local hi ha posat les mateixes ganes. “Hem tingut discussions molt intenses dins del Govern municipal, i hi ha regidories que s'hi hau-

nou govern de la Paeria ha obert per primer cop una nau del recinte firal de la ciutat i l'ha habilitat com a residència nocturna per als temporers, però aquesta mesura no ha estat suficient per erradicar la situació. La nau es troba fora del centre històric, al costat dels Camps Elisis, al barri de Cappont, i s'ha hagut de sotmetre a les mesures contra el contagi de la Covid-19, amb els llits distribuïts amb una separació de més de dos metres, cosa que n'ha reduït la capacitat d'allotjament, i controls estrictes per entrar-hi: a cada temporer li prenen la temperatura abans d'entrar, reparteixen guants i mascaretes, es registra la seva entrada i han de complir unes normes i uns horaris d'estada. “A mi no m'agrada anar allà, l'Ajuntament hi ha posat trenta persones a treballar. Trenta! Per què?”, s'exclama en Modu. Com ell, molts temporers que dormen al carrer no tenen papers i no els agrada l'excés de control del dispositiu oficial.

“Hem organitzat batudes dels serveis socials per intentar fer-los venir”, explica la primera tinent d'alcalde, Jordina Freixenet (ERC). El nou govern municipal –una inèdita coalició tripartida a Catalunya entre ERC, JxCat i el Comú de Lleida, amb poc més d'un any de vida– ha volgut encarar el problema traient pressió del centre històric. Fins ara, el dispositiu dels governs anteriors del PSC era oferir la llar Jericó,

rien d'haver implicat més”, diu el tinent d'alcalde, que assenyala les regidories d'Horta i d'Ocupació i Responsabilitat Social, totes dues en mans del JxCat.

Crítiques de l'oposició

L'oposició no ha desaprofitat l'ocasió per criticar la gestió del Consistori. L'exprimera tinent d'alcalde Montse Mínguez assenyala aquesta setmana a les xarxes socials que el 2018 el govern del PSC tenia un projecte per posar en marxa un equipament per a persones sense llar amb el milió d'euros que havia de sortir d'una venda de terrenys. No es va fer, i l'exregidora pregunta ara al nou govern què se n'ha fet, d'aquell acord. Des de l'actual govern retreuen als socialistes que han governat les darreres dècades sense haver posat mai fil a l'agulla al problema i els acusen d'haver-los donat en herència una situació de deute que impossibilita les noves inversions.

En tot cas, es tracta de la gestió municipal d'un problema que supera les competències dels ajuntaments. De fet, la responsabilitat de l'allotjament dels temporers recau teòricament en els pagesos i les empreses contractadores, que han de garantir un lloc on pernoctar als treballadors empadronats a més de 75 km. Però la proliferació de treball sense contracte –la Paeria calcula que la meitat dels temporers sense llar atesos no tenen permís de residència–, així com el recurs a les Empreses de Treball Temporal (ETT), fa que en molts casos aquest requisit no es compleixi.

Des del govern local, ERC reclama a l'Estat que faciliti una regularització extraordinària d'aquests treballadors, perquè puguin optar a contractes legals amb tots els drets, mentre que Comú de Lleida posa la diana també en la Generalitat, titular de les competències de treball i serveis socials i que podria ajudar econòmicament a l'operatiu municipal. L'única ajuda que rep el municipi és, segons la Paeria, uns 70.000 euros de la Diputació, per a un dispositiu que suposa una despesa municipal de mig milió.

L'interior del pavelló 3 de la Fira de Lleida, adaptat per acollir temporers.

CAMPANYA FRUITA AMB JUSTICIA SOCIAL

Solidaritat ciutadana de Lleida i més enllà

Les condicions extremes dels temporers posen cada any a prova la capacitat de reacció de la societat lleidatana. I de més enllà. El futbolista del Mònaco Keita Baldé va oferir a finals de maig pagar l'hotel als temporers que havien de dormir al carrer. Amb la mediació de la Paeria, s'ha aconseguit que tres hotels de la ciutat allotgin actualment desenes de temporers, tot i que la freda reacció inicial del gremi d'hostaleria a l'oferiment del futbolista va aixecar moltes crítiques. També s'ha creat aquest any la plataforma Fruita amb Justícia Social, que assessora temporers, reclama els seus drets i denuncia les batudes policials injustificades contra el col·lectiu, la ineficàcia de les Administracions i les actituds racistes. “La majoria de pagesos i contractadors ho fan bé, però n'hi ha que no proporcionen allotjament, o que recorren a ETT, i amb elles l'obligació de l'allotjament s'acaba diluint”, explica una activista de la plataforma. La solidaritat ciutadana ha arribat fins al costat mateix dels temporers. Els veïns d'un edifici situat al costat de la Casa de la Fusta han cobert les finestres amb el missatge solidari “Silenci, temporers dormint”, els proporcionen electricitat perquè puguin carregar els mòbils i els han obert el portal les nits que ha plogut.

Cuando el racismo se disfraza de prevención contra el virus

La comunidad china denuncia que se legitime la discriminación. Los comerciantes chinos del polígono de Badalona Sud explican cómo los tomaban por locos cuando llevaban mascarilla en febrero

Maria Rubio
BARCELONA

La aparición de la Covid-19 ha disparado el racismo contra la comunidad china, vinculando cualquier persona de rasgos asiáticos a la propagación de la pandemia, algo que motivó una campaña de rechazo en las redes sociales mediante el hashtag #NoSoyUnVirus. Las creencias que tratan a la comunidad china como el *Yellow Peril* (Peligro Amarillo) las conocen bien en el polígono Badalona Sud, continuamente bajo sospecha. Entre otras cosas por ser el sitio donde se proveen de mercancías los manteros, siempre víctimas del racismo más descarado.

En la frontera entre Sant Adrià de Besòs y Badalona se encuentra uno de los epicentros del negocio de mayoristas chinos, el cual ha pasado desapercibido en comparación con otros puntos más residenciales. En estas calles, entre las paradas de la L2 del metro de Sant Roc y detrás de las Tres Chimeneas de Sant Adrià, hay grandes almacenes de ladrillo rojo, cartelera pomposa de sinogramas y un ir y venir de cajas de cartón llenas de ropa y tecnología *low cost*. Muchas de ellas, cargadas en coches de alta gama, símbolo del potencial económico de este punto del área metropolitana.

No han sido meses fáciles para ninguno de estos establecimientos, que, como los del resto del país, han estado cerrados. Justo antes del decreto del estado de alarma, muchos comerciantes chinos empezaron a ver cómo la gente ya no entraba

Xianghong Xu (arriba) y Johnny (abajo), en el polígono industrial Badalona Sud.

Entre Sant Adrià de Besòs y Badalona está uno de los epicentros del negocio de los mayoristas chinos con grandes almacenes de productos como ropa o tecnología.

en sus negocios, como si fueran portadores del virus: “Aquí esto no ocurrió tanto, porque vendemos a gente china que tiene bazares”, explica Cristina, trabajadora de origen chino de la empresa Emme, dedicada a la venta de ropa.

Medidas de precaución

“Las fábricas de China se encuentran en la costa, en la provincia del Cantón. Wuhan está en el interior, a cientos de kilómetros”, explica Johnny, regente de la empresa Victoria. Así como Cristina, tienen colgados en la puerta carteles advirtiendo a los clientes de que los trabajadores llevan máscaras: “Son previos al estado de alarma. Se asustaban al vernos a todos con la mascarilla”. La mayoría de comercios introdujeron medidas de precaución mucho antes de que estas fueran obligatorias, explican, porque conocían la pesadilla distópica que vivían amigos y familias en China y recuerdan lo acontecido en 2003, cuando se originó en Taiwan un brote del SARS (síndrome respiratorio agudo severo). “Nuestros compradores pensaban que era

tan solo para gente enferma”, se escandaliza Cristina, rodeada, esta vez, por clientes ataviados con mascarillas.

El polígono no es un lugar de mucha socialización, pero lo es todavía menos para extraños. Los pocos restaurantes que hay en la zona están cerrados, algunos negocios también, y los trabajadores de los almacenes que están abiertos trabajan al máximo de su capacidad después del descalabro económico. Muchos de ellos prefieren no entablar conversación y las cámaras son rechazadas amigablemente por cada uno de los comerciantes de la zona: “¿Me haces la foto para que se vea que soy chino, no?”, ríe Jonny irónico, mientras accede a ser exotizado por enésima vez. Explica que ni él ni seguramente nadie en el polígono dejará que salga el nombre de sus tiendas en la fotografía: “Aquí somos muy reacios a la competencia. Y a nuestros clientes no les interesa que se sepa dónde compran”. La zona está estigmatizada simplemente porque la mayoría de negocios están liderados por chinos: “Cualquier prensa es mala prensa”.

FOTOS: MIGUEL VELASCO ALMENDRAL

Unas calles más hacia el mar, los comerciantes nos indican que tiene su local el presidente de la Associació General de Comerciants Xinesos a Barcelona, Xianghong Xu. A pesar de tener un castellano poco fluido, nos atiende sin problemas. Explica que el comercio de ropa y tecnología –los dos principales sectores del polígono– están acusando duramente la crisis: “Solo han vendido a unos pocos clientes conocidos, para evitar riesgos. Todavía hay miedo al virus y toman precauciones. Algunos de los propietarios que tienen más de un negocio han decidido abrir tan solo uno”.

El ‘Chinatown’ de Barcelona

De regreso a Barcelona, la parada obligatoria es el barrio del Fort Pienc, el *Chinatown* por antonomasia en la ciudad. Fue aquí, en Arc de Triomf, donde el colectivo Catarsia de descendientes asiáticos organizó la *performance* para denunciar el racismo contra la comunidad el 1 de febrero. En la calle Roger de Flor, entre restaurantes, peluquerías y bancos, hay una panadería donde se puede ir sin cita previa. Su dueño, que prefiere

“Los compradores pensaban que las mascarillas eran para enfermos”, dice Cristina

“Los empresarios han vendido a unos pocos clientes conocidos”, apunta Xianghong Xu

ocultar su nombre, no habla español, así que le traduce su hijo de 10 años, que toma las riendas de la conversación: “A un amigo mío en el metro una señora le dijo que no se pondría a su lado porque era chino y tendría el virus”, denuncia. Cuando su padre le exige una traducción, niega con el dedo: “En el barrio, todo está tranquilo”, afirma, con la inmediata réplica del joven que nos transmite en un perfecto castellano: “Mi padre dice que no, pero sí. Estas cosas pasan”.

Racismo policial, “la punta del iceberg del racismo de Estado”

El 15% de los casos denunciados a SOS Racisme en 2019 son por abusos de policías, que se aprovechan de la “indefensión” de las víctimas para gozar de impunidad

Marc Font
BARCELONA

“Para encontrar casos de agresiones racistas de los cuerpos policiales no hay que irse a Estados Unidos, también los tenemos aquí de manera cotidiana. No son casos aislados ni puntuales, sino que se enmarcan en un racismo sistémico y estructural, que permea a todas las instituciones, leyes y capas del Estado”. Así de contundente se muestra la responsable de incidencias de SOS Racisme en Catalunya, Gemma Ferreón.

Las identificaciones por perfil étnico –“ilegales, pero que constituyen una práctica institucionalizada”, recuerda Ferreón–, el trato abusivo o las agresiones policiales son algunas de las situaciones que, año tras año, re-

porta el informe InVisibles, sobre el estado del racismo en Catalunya. En su última edición, la de 2019, recogía que el 15% de los casos denunciados a la entidad eran protagonizados por agentes de la seguridad pública, la segunda tipología más común por detrás de los casos entre particulares.

Según Ferreón, muchas situaciones no se denuncian “porque muchas víctimas son personas muy vulnerabilizadas, como menores migrantes no acompañados, vendedores ambulantes o trabajadoras sexuales, lo que les genera una situación de indefensión que alimenta la impunidad policial” y tienen muy poca confianza en un sistema judicial que “no reconoce la existencia de un racismo institucional”. En casi tres décadas de trayectoria, SOS Racisme solo ha conseguido “tres condenas policiales y en ninguna se ha aplicado el agravante de racismo”.

Por ello, pide a la ciudadanía que, si se encuentra con ellas, grave estas situaciones, ya que servirán como prueba, y aboga por la formación antirracista de los agentes policiales y la articulación de mecanismos de control y evaluación interna. Con todo, añade que es necesario ir más lejos para acabar con ellos e instaurar “un marco normativo basado en el antirracismo y en el respeto a las personas”. “El racismo policial es la punta del iceberg del racismo de Estado”, concluye.

RACISMO EN CIFRAS

188

Situaciones de racismo identificadas en Catalunya

- ✓ 27% entre particulares
- ✓ 15% seguridad pública
- ✓ 13% servicios privados
- ✓ 13% derechos sociales
- ✓ 12% discursos de odio
- ✓ 10% laboral
- ✓ 9% seguridad privada
- ✓ 1% extrema derecha

28

Denuncias de abusos y agresiones por parte de cuerpos de seguridad pública

- ✓ 39% identificaciones por perfil étnico
- ✓ 28% trato abusivo
- ✓ 17% confección de atestados
- ✓ 6% agresión policial
- ✓ 10% CIE

Focus **Racismo**

Emotiva y reivindicativa despedida a George Floyd

Miles de personas marchan durante horas para despedir a Floyd en Houston, su ciudad natal. El Partido Demócrata presenta una propuesta de ley en el Congreso para reformar la Policía tras las protestas

Manuel Ruiz Rico
WASHINGTON

Decenas de miles de personas desfilaron el pasado lunes ante el féretro de George Floyd en la Iglesia de la Fuente de la Alabanza, en Houston (Texas, Estados Unidos), ciudad en la que Floyd creció y vivió hasta que se mudó a Mineápolis hace seis años para empezar de cero su vida.

Mientras su ciudad lo acompañaba en el último de los tres actos públicos de despedida organizados desde su muerte el 25 de mayo, Estados Unidos se enfrentaba a un debate que el fallecimiento de Floyd ha

hecho impostergable: la reforma de la Policía. Un reguero de ciudades y estados han anunciado reformas para modernizar el cuerpo e implementar otro enfoque en la lucha contra la criminalidad.

Rodney y Philonise, hermanos de George Floyd, tomaron la palabra durante la ceremonia. “Si le hubieran dicho que tendría que sacrificar su vida para unir al mundo, conociéndolo, lo habría hecho”, dijo Rodney. “Queremos justicia, no dejaremos que se cierre esa puerta”, añadió Philonise. Los restos de Floyd, de 46 años de edad, fueron enterrados junto a los de su madre en un funeral privado en Houston, según informó la funeraria a la CNN.

En la ceremonia de despedida participaron, entre otros, el gobernador de Texas, Greg Abbott, del Partido Republicano, y el alcalde de Houston, Sylvester Turner, demócrata. Joe Biden, ex-vicepresidente y candidato de este partido a disputarle la Casa Blanca a Donald Trump en noviembre, también viajó hasta Houston para reunirse con la familia de Floyd.

Abbott reafirmó su compromiso para que una situación así no se repita y afirmó que esta es “la tragedia más horrible” que ha observado personalmente. “Pero George Floyd va a cambiar el futuro de los Estados Unidos. No ha muerto en vano”, aseguró. El gobernador reconoció a la CNN que uno de los desafíos en Texas es la inadecuada formación de la Policía y no descartó que la reforma policial se materialice en una *Ley George Floyd*.

La ansiada reforma de la Policía

Muchas ciudades han anunciado medidas en la reforma de la Policía, entre ellas, Nueva York, Minneapolis, Los Ángeles o la capital, Washington. El alcalde neoyorquino, Bill de Blasio, del Partido Demócrata, llegó incluso a decir que retiraría fondos a la Policía para destinarlos a educación, sanidad y servicios sociales para así atajar el problema de la desigualdad y la violencia.

Con estas declaraciones, De Blasio auspició una de las consignas más gritadas estos días durante las protestas: *Defund the Police* (Dejad de financiar a la Policía). Fuentes próximas a Joe Biden aseguraron a la CNN que el candidato demócrata no está a favor de retirar fondos a la policía, si bien sí apoya la “urgente necesidad de reformas”. Más tarde, el propio Biden matizó sus palabras en la cadena CBS: “No apoyo dejar de financiar a la Policía y sí condicionar la ayuda federal sobre la base de si cumplen ciertos criterios básicos de decencia y honorabilidad”.

Trump respondió raudo a estos movimientos vía Twitter. “¡Ley y orden!”, escribió, y acusó a los demócratas de ser “izquierda radical”. Posteriormente, en la rueda de prensa en la Casa Blanca, la portavoz Kayleigh McEnany aseguró que el presidente se opone a que se reasignen

fondos policiales para otros usos de carácter más social: “Eso significa recortar la Policía, reducir sus departamentos cuando no deshacerse de ellos por completo. Él no está de acuerdo con eso y el resto de Estados Unidos tampoco lo está”.

El Partido Demócrata ha presentado ya una propuesta en el Congreso para reformar la Policía, centrada sobre todo en la profesionalización, modernización y formación del cuerpo para atajar los abusos policiales y muertes como la de Floyd.

El adiós definitivo

Mientras los vecinos desfilaban en Houston para darle su último adiós a Floyd, el expolicía Derek Chauvin comparecía virtualmente en un tribunal de Mineápolis. La jueza Jeannice Reding apoyó la petición de fianza realizada la semana pasada por el fiscal del caso y la fijó en 1,25 millones de dólares (1,11 millones de euros). La defensa de Chauvin, quien en un principio solo fue despedido y tardó cuatro días en ser detenido, no puso ninguna objeción.

Tras el acto público de despedida del lunes en la Iglesia de la Fuente de la Alabanza, la escuela secundaria Jack Yates, en la que estudió Floyd, organizó una vigilia en su memoria, según anunció la asociación de exalumnos en su Facebook. El acto se llevó a cabo en el campo de fútbol americano del equipo del instituto, los Yates Lions (Leones de Yates).

Los asistentes llenaron el campo con camisetas de los colores de la equipación de los Yates Lions, carmesí y oro, e iluminaron la noche con una vela. En un comunicado, los excompañeros de Floyd afirmaron: “Estamos profundamente tristes y furiosos por el asesinato sin sentido de nuestro querido *león*. Deseamos expresar nuestro apoyo a la familia y los amigos de Floyd. Nosotros, junto con millones de personas en todo el mundo, exigimos justicia ante esta injusticia”.

El gobernador de Texas no descarta que la reforma policial sea una nueva Ley George Floyd

Donald Trump rechaza reasignar fondos policiales para usos de carácter más social

Los excompañeros de la escuela secundaria de Floyd exigen “justicia ante esta injusticia”

Manifestantes del movimiento Black Live Matters en Mineápolis.

Protestas Black Lives Matter vs. Nixon con esteroides

Àngel Ferrero

Algunos periodistas vieron venir la posibilidad de revueltas como las que se suceden desde hace días en EE. UU. Mientras, otros se afanan por buscar una “mano negra” detrás de los disturbios

El suelo estaba anegado de líquido inflamable, solo faltaba una chispa para que prendiese. Todas las señales estaban ahí: la cuestionable gestión de una epidemia que ya se ha cobrado la vida de más de 110.000 personas, los más de 40 millones de parados, un país que todavía no se ha recuperado de la crisis financiera de 2008 y que arrastra desde mucho antes importantes desequilibrios sociales, raciales y económicos. Nadie se atrevía a decir cuándo exactamente, pero algunos lo veían venir. “Las disparidades detrás de las revueltas urbanas de los sesenta siguen con nosotros: unos cuantos meses más de confinamiento y desplome capitalista y veremos con toda seguridad nuevas revueltas”, apuntaba el geógrafo marxista David Harvey en un texto escrito para *Jacobin* poco antes de que estallasen las protestas por la muerte de George Floyd, que se han extendido por todo el país e incluso en el extranjero.

En un artículo publicado por la revista *Newsweek* el 20 de marzo y que entonces

pasó desapercibido, William M. Arkin exponía los preparativos del Ejército estadounidense para desplegarse y hacer frente a los disturbios si la crisis de la Covid-19 empeoraba y la Policía y la Guardia Nacional se veían desbordadas por la situación. Semanas después, Lee Fang revelaba en *The Intercept* documentos que demostraban cómo el Gobierno federal había autorizado la compra de material antidisturbios e incrementado el gasto destinado a las fuerzas y cuerpos de seguridad.

En vez de abordar los problemas del racismo estructural y los abusos policiales, una parte del establishment político estadounidense prefirió dedicarse a perseguir fantasmas. Preguntada en la CNN por la posibilidad de una injerencia de Rusia, la que fuera consejera de Seguridad Nacional de Barack Obama, Susan Rice, respondió: “No me sorprendería saber que han estado fomentando a algunos de estos extremistas, en ambos bandos, utilizando las redes sociales, no me sorprendería saber que los están financiando de alguna manera”.

El actual consejero de Seguridad Nacional, Robert O'Brien, mencionó en una entrevista para la cadena de televisión ABC a China y, ¡atención!, Zimbabwe como ejemplos de “adversarios extranjeros” que estaban utilizando las redes sociales para “sembrar la discordia” en el país. Ni Rice ni O'Brien presentaron ninguna prueba de las supuestas injerencias. El *Miami Herald* incluyó por su parte en la lista de instigadores extranjeros –cabe suponer que para satisfacción de sus lectores– a Venezuela, citando fuentes de la administración estadounidense.

“Experimento social fracasado”

“EE. UU. financia protestas en otros países, así que piensa que sus adversarios hacen lo mismo [...] EE. UU. celebra los disturbios y los saqueos cuando se trata de otros países si ello conviene a sus intereses, como ocurre en Hong Kong [...] Es, por

REUTERS

GUERRA CIVIL EN ‘THE NEW YORK TIMES’

La decisión de publicar un controvertido artículo de opinión del senador republicano de Arkansas Tom Cotton pidiendo la intervención del Ejército motivó un agrio debate entre los lectores y en la propia redacción. Una colaboradora, Bari Weiss, calificó de “guerra civil” el ambiente en el diario, que recibió una ola de cancelaciones de suscripciones en señal de protesta. Otra colaboradora, Michelle Goldberg, tildó de “fascista” la columna. Finalmente, el lunes, el jefe de opinión del *New York Times* presentó su dimisión.

supuesto, una manera de evitar criticar nuestro brutal sistema por el caos en todo EE. UU.”, comentaba la periodista Rania Khalek en un vídeo para *In The Box*.

De manera similar, el filósofo Cornel West presentó una enmienda a la totalidad al sistema en sus intervenciones para varias cadenas de televisión –desde la CNN hasta la BBC y France 24– asegurando que Estados Unidos es “un experimento social fracasado”. “Parece que el sistema no puede reformarse: hemos tenido afroamericanos en posiciones de responsabilidad [...] Black Lives Matter surgió con un presidente ne-

gro, un fiscal general negro y una consejera de Seguridad Nacional negra, y ninguno hizo lo que se esperaba de ellos”, añadió.

A pocos meses de las elecciones, Donald Trump, que aspira a la reelección, sigue “lidiando con una crisis sanitaria, la de la pandemia de Covid-19, que ha conducido a una crisis económica nacional y, para coronar la tarta, Estados Unidos es testigo de protestas en todo el territorio por el racismo sistémico, lo que ha dado pie a respuestas controvertidas del presidente”, desgranaba la situación *The Hill*. Trump aspira a emular a Richard Nixon y permanecer otros cuatro años en la Casa Blanca con el voto de “la mayoría silenciosa”. ¿Lo conseguirá? “En el trumpismo no cunde el pánico, pero hay sin duda preocupación y esperan que la dinámica *Nixon 68* haga su efecto, y el deseo del electorado de ley y orden recompense en última instancia a Trump”, consignaba *Axios*.

Si en 2016 Donald Trump fue presentado por algunos medios de comunicación como el “Ronald Reagan con esteroides”, ¿será Trump este 2020 un Nixon con esteroides? ¿Qué hubiera dicho Hunter S. Thompson, la *bête noire* de Nixon, de todo esto? “Son tiempos extraños y salvajes”.

Rania Khalek: “Financian protestas en otros países y piensan que sus adversarios también”

“Las disparidades tras las revueltas urbanas de los 60 siguen con nosotros”, avisó David Harvey

Contingut patrocinat

Educació ofereix recursos per atendre les emocions de l'alumnat que torna a l'escola

Un nou espai web ajuda a tractar aspectes com el dol, la identificació de l'alumnat de risc i la creació d'espais de trobada de l'alumnat i les famílies

El Departament d'Educació ha creat un nou espai web que ofereix al professorat i als equips directius dels centres un seguit de recursos i orientacions per atendre les emocions de l'alumnat en la tornada a escoles i instituts després del tancament obligat per la Covid-19. El web, que s'inscriu al portal de la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (xtec.gencat.cat), inclou diversos apartats segons els temes que s'hi tracten: atendre les emocions, neuroeducació, dol i pèrdues, les famílies, l'alumnat, l'educació no formal en el retorn dels infants i joves, i recursos.

El principal objectiu d'aquestes orientacions és permetre als docents planificar una estratègia en el retorn dels alumnes al centre educatiu i a totes les activitats en què estan acompanyats per adults suggerint la creació d'espais de trobada i dinàmiques de retrobament.

NECESSITAT D'ACOMPANYAMENT

Les orientacions també pretenen facilitar que el professorat pugui identificar l'alumnat amb necessitat d'especial acompanyament i possibilitar l'atenció a les necessitats emocionals dels alumnes en procés de dol. S'hi inclouen, per exemple, recursos per tal que els docents puguin escoltar i recollir les preguntes i les inquietuds dels infants i joves, i identificar així les necessitats relacionades amb el dol.

Altres orientacions que també s'ofereixen són sobre com crear equips de referents entre l'alumnat i dinamitzar els grups de suport entre iguals, o sobre com planificar les reunions amb les famílies.

En el nou espai web s'hi recullen un seguit de vídeos amb les reflexions d'experts de diferents àmbits relacionats amb la pedagogia, la psicologia, l'orientació, de directors de centres educatius i de membres

del Consell Escolar de Catalunya. Així, hi podem trobar des de consells del pallasso Tortell Poltrona –VII premi Marta Mata de Pedagogia de l'associació Rosa Sensat–; les recomanacions del secretari del Consell Escolar de Catalunya, Jordi Rodon Cuixart; o les orientacions del coordinador del grup d'Emergències Psicosocials del Consorci d'Educació de Barcelona, Juan Carlos Barroso, entre molts altres.

ELEMENTS DE REFLEXIÓ

A més d'aquests vídeos, també es pot accedir a guies, documents i altres materials que ajudaran els centres a gestionar l'impacte emocional que pot representar per

als alumnes i les seves famílies el retorn a les aules. En aquest apartat, per exemple, es poden trobar enllaços a la guia "Covid-19: protegir la salut a les aules", editada per l'Unicef, o a altres recursos en línia publicats pel Departament d'Educació sobre la gestió del dol o sobre l'aprenentatge socioemocional lúdic en entorns familiars i educatius.

Finalment, en el web també es plantegen diferents elements de reflexió al voltant d'aspectes com l'organització del retorn en equip, la preparació dels espais, els diferents tipus d'acompanyament o la figura del docent com a persona de referència per als alumnes.

DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ

El Tortell Poltrona, en un dels vídeos que s'inclouen en el nou espai web.

DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ

Racisme: la palla a l'ull de l'altre

Mireia Boya

Ambientòloga

Molts hem mirat el vídeo dels vuit minuts i quaranta-sis segons de l'assassinat de George Floyd i ens hem indignat veient com aquest ciutadà afroamericà no podia respirar sota el genoll al coll d'un policia, blanc, de Minneapolis. L'onada de protestes i la seva mediatització han fet que aquests dies mirem cap a l'altra banda de l'Atlàntic, i que, fins i tot, sortim prou massivament als carrers de les nostres ciutats seguint les convocatòries del moviment antiracista. *Black lives matter* [les vides dels negres són importants], sí, però totes i arreu?

La brutalitat i la impunitat policial no són exclusives del país americà. Simplement, aquí, ja abans de l'estat d'alarma de la pandèmia, hem normalitzat algunes pràctiques policials habituals envers persones no-blancs, com hem normalitzat el silenci de les Administracions i els responsables polítics dels cossos de seguretat quan aquestes es produeixen. És allò de dir, de pensar, que alguna cosa deuen haver fet si la policia els pega. Tot, sense donar la veu a aquells que pateixen la injustícia d'aquest ordre. Assumint que el color de la pell determina l'acceptabilitat de les violències. Criminalitzant la seva existència. Un discurs que l'extrema dreta de Vox fa en públic sense complexos.

La llista és llarga i és bo fer memòria. Tenim els CIE oberts, les deportacions en calent, els morts al Tarajal i la impunitat dels seus responsables, maners detinguts constantment per la Guàrdia Urbana, exmenors no acompanyats perseguits per patrulles ciutadanes i l'alçada creixent de les

tanques de la frontera sud, adornades amb concertines que tallen cossos i somnis anònims. No ens enganyem més, que tampoc això és el paradís de la igualtat de drets. No es pot respirar sota un genoll al coll, com tampoc es pot fer sota l'aigua del Mediterrani quan una pastera s'enfonsa. L'opressió és per acció, i també per omissió. Però, això sí, la palla a l'ull de l'altre és la primera que veiem sempre.

Aquesta violència policial i estructural tan forta és part del racisme, entès com un sistema d'ordenació econòmica mundial que abarateix el preu de les vides i el treball de les persones no-blancs i no-occidentals. Però, si bé tenim casos d'excessos policials envers els migrants, molt més habitual, quotidiana i subtil és la violència cultural, econòmica i social amb la qual convivim als nostres pobles i ciutats. Allò de categoritzar entre els d'aquí i els d'allà, i com el fet d'estar en una categoria o l'altra pot determinar les oportunitats que tens de viure una vida digna i el grau acceptable de violència que pots patir.

Hi ha feines que sostenen la vida, com el camp o les cures, que són els més mal pagats. Són justament aquests els que assumeixen els migrants. Són els que no tenen drets laborals. Són els que rarament ocupen espai als informatius. I és que el racisme institucional és una estructura econòmica i administrativa, però també cultural. Aquella que posa en un esglaó d'infrahumanitat les persones no-blancs, fent que les seves vides i el seu treball valguin menys. Números, cares, no persones.

La història es repeteix cada estiu a Ponent, o al camp andalús. Milers de temporers de la fruita es veuen obligats a dormir al carrer mentre fan jornades laborals maratonianes en condicions molt dures per quatre duros. En el cas de les temporeres de la maduixa de Huelva, a més, els casos d'agressions sexuals són escandalosament habituals. Silencis a canvi de feina. Aguantar allò inaguantable. La impunitat de l'opressor i la interseccionalitat multiplicant violències, que no són puntuals, sinó estructurals. Però tot

"No ens enganyem més, que tampoc això és el paradís de la igualtat de drets. No es pot respirar sota un genoll al coll, com tampoc es pot fer sota l'aigua del Mediterrani quan una pastera s'enfonsa"

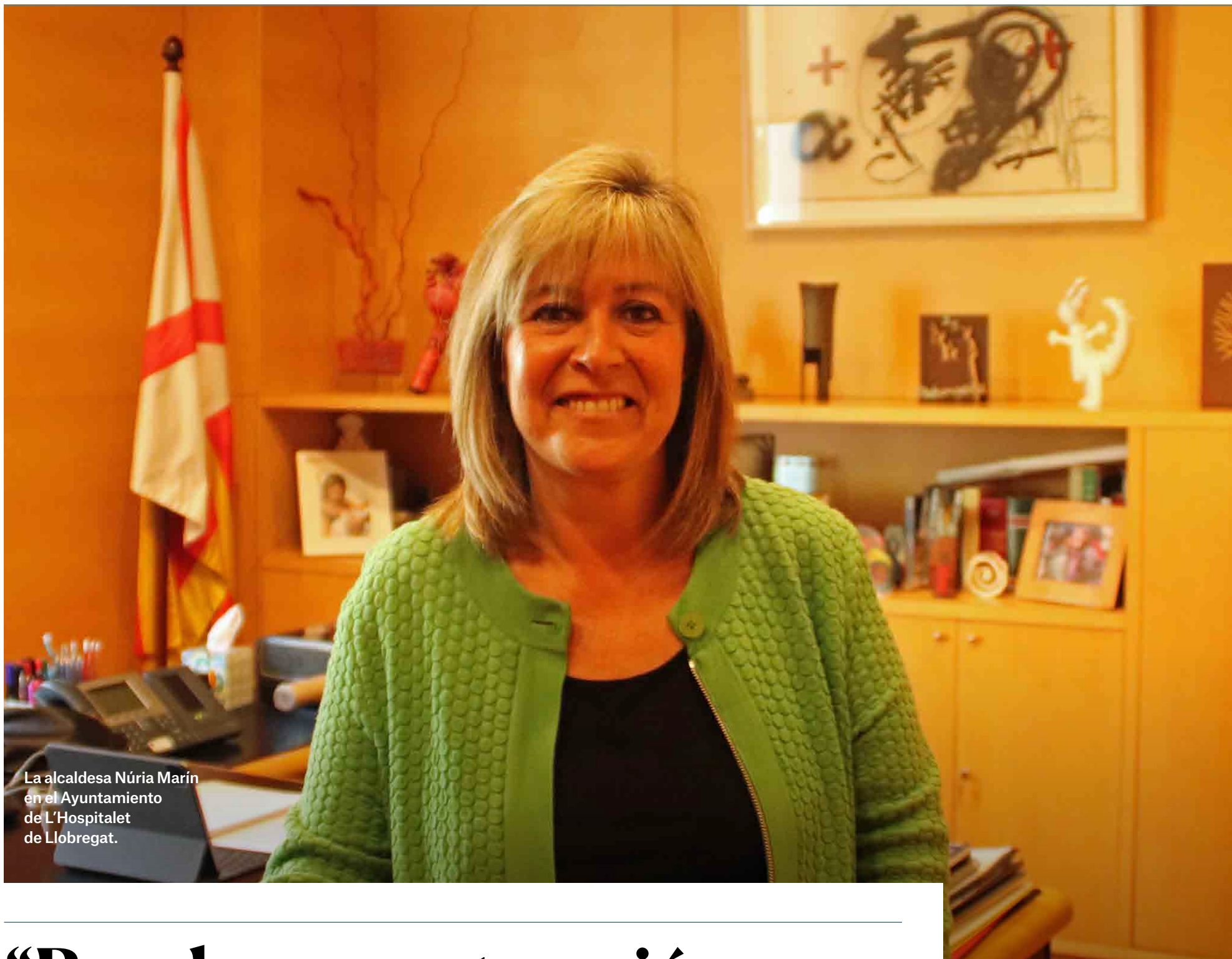
això sembla que ens queda lluny i que no computa en el cost de la fruita que mengem. Un cost que, per altra banda, no decideixen els pagesos, sinó els grans intermediaris i distribuïdors, ofegant així un món rural al qual també li costa respirar. I sobreviure.

Portem anys així i mai s'ha fet gran cosa. És igual el que passi. Si un temporer mor ofegat al canal de Serós, si dormen al carrer del nucli antic de Lleida, si no poden dutxar-se als afores d'Alcarràs, si fan jornades laborals eternes collint préssecs per un salari irrisori, és igual. Són negres, són subsaharians, són magrebins. Si protestem una mica, els posaran un pavelló i repartiran entrepans uns dies, mentre la Policia local que els desallotja fa un guaret per permetre la foto del polític de torn.

No n'hi ha prou que els polítics se sumin al discurs antiracista aprofitant les mobilitzacions de diumenge passat. No n'hi ha prou de reconèixer que a la nostra societat hi ha un racisme transversal, inclòs l'institucional. No n'hi ha prou de donar les gràcies a qui es manifesta. No n'hi ha prou amb allotjaments temporals quan l'emergència esclata. Cal assenyalar allò que, des de la política, cada càrrec electe pot fer. Cal autocrítica. Però, sobretot, cal arromangar-se amb propostes i accions pròpies en clau antiracista. La resta són pilotes fora i *postureig* per a la fotografia. Una política irresponsable inadmissible per a qualsevol govern demòcrata que abanderi la lluita contra la vulneració dels drets humans.

El dibuix de l'Eneko

La alcaldesa Núria Marín
en el Ayuntamiento
de L'Hospitalet
de Llobregat.

AJUNTAMENT DE L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

“Para la reconstrucción, el Estado pondrá 16.000 millones y la Diputació mil millones; de la Generalitat solo he oído quejas”

Núria Marín

Alcaldesa de L'Hospitalet de Llobregat y presidenta de la Diputació de Barcelona

Núria Marín evalúa el impacto de la crisis del coronavirus en su ciudad, L'Hospitalet de Llobregat, y en el conjunto de la demarcación de Barcelona, y pide elecciones en Catalunya

Entrevista **Núria Marín**

Ferran Espada
BARCELONA

Núria Marín Martínez (L'Hospitalet de Llobregat, 1963). La alcaldesa de L'Hospitalet de Llobregat es todo un referente del mundo de la política local al frente de la segunda ciudad de Catalunya y con la alcaldía más importante del PSC en la actualidad con mayoría absoluta. Se consolida como una de las principales líderes del PSC, donde es adjunta a la primera secretaria. Y también es una voz catalana de peso en el PSOE, como miembro de la comisión ejecutiva federal. Marín es alcaldesa por encima de todo, pero ha añadido a su cartera de obligaciones la presidencia de la Diputació de Barcelona, tras un acuerdo con JxCat.

L'Hospitalet de Llobregat es el municipio con mayor densidad de población. ¿Ha sido difícil el confinamiento y la gestión de la pandemia con estas características?

La respuesta de la ciudadanía de L'Hospitalet ha sido muy positiva y se han cumplido las normas mayoritariamente. Y desde el Ayuntamiento hemos ayudado a las autoridades sanitarias a que la gente pudiera cumplir las instrucciones decretadas. Es cierto que tenemos una gran densidad de población, pero la gente reaccionó con un gran comportamiento.

¿Le preocupa el paro en Fira de Barcelona y las dificultades para recuperar una actividad importante para L'Hospitalet y basada en grandes masas de visitantes?

Fira tiene una repercusión muy positiva para L'Hospitalet. La prueba es cómo hemos logrado desarrollar el Distrito Económico a su alrededor en los últimos años. Queremos que se recupere lo antes posible una actividad ferial lo más normalizada posible. Pero para nosotros es prioritaria la seguridad sanitaria, y por lo tanto iremos al ritmo que las autoridades sanitarias nos marquen. Seguramente la reanudación requerirá de ajustes y varias fases hasta recuperar eventos feriales de la magnitud del pasado.

¿Cuáles son los costes que ha supuesto la crisis generada por el coronavirus?

En costes extraordinarios de aumento del gasto para el Ayuntamiento, lo hemos cifrado en 20 millones por los servicios municipales imprevistos que hemos tenido que poner en marcha y por el descenso de la recaudación. Pero la factura para la ciudad es mucho más elevada por el paro de la actividad económica. El impacto es muy fuerte.

¿Y cómo piensan hacerle frente?

Creo que es muy importante sumar entre las Administraciones, pero también a nivel local. He planteado hacer un Pacto de Ciu-

dad para superar la crisis económica y social generada por la pandemia. No solo entre los grupos políticos municipales, sino también con los agentes sociales y las entidades. Siempre que hemos ido juntos hemos superado los problemas de la ciudad. Tenemos un borrador y estamos en fase de recibir aportaciones y propuestas. También esperamos que se produzca una reactivación de la actividad económica y esperamos que lleguen hasta los ayuntamientos los recursos previstos de Europa.

¿Una herramienta sería que los ayuntamientos puedan utilizar su superávit? ¿Ve lógico que se les impida hacer frente a la crisis con los recursos sobrantes?

Lo hemos pedido al Gobierno de España.

¿Y cuál es la respuesta?

Creo que hay una buena predisposición y que se permitirá. Vamos en esa dirección y tengo muy claro que con un Gobierno del

AJUNTAMENT DE L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

“Debería haber elecciones, la situación del Govern es de una debilidad evidente”

“No ha habido en la historia tantas conversaciones entre el Gobierno y el Govern”

“Montilla es honrado y respeto que haya decidido dar el paso hacia el sector privado”

PP esto no sería posible. El presidente Sánchez es muy consciente del papel fundamental de los municipios, y creo que habilitará que se pueda devolver a los municipios lo que es nuestro.

Como presidenta de la Diputació de Barcelona, ¿cuál ha sido el papel de la institución en esta crisis?

El objetivo que me marqué desde el primer momento fue el de prestar toda la ayuda necesaria a todos los municipios. Ayudar a los municipios es la mejor manera de llegar a los ciudadanos. En un primer momento, vertiendo recursos materiales y económicos especialmente en la Conca d'Òdena por el problema grave de contagios y confinamiento que sufrieron. Con atención a la gente más débil, como los ancianos, poniendo en marcha un operativo de atención a aquellos que estaban solos en sus domicilios. Y después al resto de municipios, para garantizar los servicios básicos de todos los ayuntamientos, la distribución de material de protección sanitario para todo el personal municipal y la ayuda técnica referente a la notificación e interpretación de todos los decretos del estado de alarma que se iban aprobando.

¿Qué recursos han invertido en el conjunto de la demarcación de Barcelona?

Desde la Diputació de Barcelona hemos presentado un plan de choque de 100 millones de euros a los que hay que añadir 900 millones más hasta el final del mandato con un nuevo Plan Red de Gobiernos Locales. Mil millones en total. Todos los municipios saben a estas alturas que contarán con estos recursos de la Diputació. Ahora es necesario que la Generalitat concrete también cómo llegarán los recursos del fondo estatal y los europeos a los ayuntamientos. Aún no lo ha hecho.

¿Cómo valora que el Gobierno español haya cambiado a última hora los criterios de distribución del fondo estatal de 16.000 millones de euros?

Tiene que haber unos criterios para que se reactive la economía española y que nadie se quede por el camino. El Gobierno español es quien tiene la suficiente información para marcarlos en esta línea. Puede que alguna propuesta no tenga en cuenta todos los elementos, pero el Gobierno de Pedro Sánchez escucha a todo el mundo y es lógico que perfile las decisiones en función del conjunto de las consideraciones que le llegan con el objetivo de mejorar la propuesta inicial. En ningún gobierno tenemos una varita mágica.

Quim Torra ha pedido 15.000 millones al Gobierno y le acusa de estrangular a Catalunya. ¿Cómo lo valora?

El caso del **Consell Esportiu**

Marín repasa en esta entrevista el impacto de la Covid-19 en su ciudad y en el conjunto de la demarcación de Barcelona como presidenta de la Diputació, y valora los principales temas de la política catalana. La actualidad también ha marcado a L'Hospitalet con la operación policial de la UDEF en el Consell Esportiu de la ciudad de este miércoles, que comportó la detención del director de la entidad, Eduard Galí. La operación se produjo después de realizarse la entrevista. Preguntadas a posteriori por la cuestión, fuentes del Ayuntamiento recordaron que el Consell Esportiu es una entidad privada sin ánimo de lucro dedicada a la promoción del deporte escolar y que reúne a centros educativos y clubes deportivos. “No tiene una vinculación orgánica con el Ayuntamiento”, señalan fuentes del Consistorio, aunque recibe ayudas municipales y está presidida por el concejal de Deportes, Cris Plaza, que también está siendo investigado. Desde la alcaldía se manifestó “el más absoluto desconocimiento de la cuestión”, y en el momento de cerrar esta edición se estaba “a la espera de recabar datos para tomar las decisiones oportunas” respecto a los implicados con cargos municipales, “siempre partiendo del respeto a la presunción de inocencia”.

A veces lo que hace falta es dar ejemplo. Yo también le podría reclamar a la Generalitat los 20 millones que corresponden al Ayuntamiento de L'Hospitalet, pero creo que aquí tenemos que poner todos de nuestra parte. De momento yo he oído al Estado que pondrá 16.000 millones, he oído a la Diputació que pondrá 1.000 millones y no he oído que la Generalitat ponga ni un euro. Solo he oído quejas de lo que hacen los demás, como siempre, pero nada de recursos y propuestas en positivo. Por lo menos hasta ahora. Pedir, piden a todos: Estado, Ayuntamiento y al que se ponga por delante. Pero ellos de momento no han puesto ni un euro de recursos propios para los ayuntamientos como plan de choque y reactivación.

Usted acusó al principio de la emergencia al president Torra de electoralismo. ¿Lo sigue pensando?

Entrevista **Núria Marín**

Cada uno tiene sus prioridades. Las más pasan por poner a los ciudadanos en el centro de la política. Otros dirigentes no lo hacen. Por eso fui muy crítica con cómo se gestionó la situación en las residencias de ancianos o inicialmente en el retraso en la distribución de las becas comedor de los niños, haciéndonos repartir a los ayuntamientos unas tarjetas en pleno confinamiento, cuando se podían haber utilizado mecanismos telemáticos. Se han cometido errores y pienso que la gestión de esta crisis por parte de la Generalitat de Catalunya podía haber sido muy mejorable. Pero creo que hay que mirar adelante.

¿Quizá si no se hubieran centralizado las competencias la relación entre los Gobiernos habría sido mejor?

Esta crisis no llegó con un libro de instrucciones. Lo que sí sabíamos es que había que tomar medidas excepcionales para contener los contagios. Creo que las propuestas del Gobierno central y del Ministerio de Sanidad en particular han sido acertadas. No podemos olvidar que durante la pandemia ha muerto mucha gente. Pero también es cierto que los estudios apuntan a que se han salvado muchísimas vidas. Seguro que podía haber ha-

bido otras formas de gestionar esta crisis, pero la que se escogió creo que ha dado un resultado adecuado.

¿El proyecto del Parque Biomédico de L'Hospitalet tiene ahora más sentido que nunca tras la pandemia? ¿En qué punto se encuentra?

Es un proyecto que llevamos muchos años trabajando y que justamente ahora ya está muy maduro. Estamos listos para la licitación de las obras del soterramiento de la Gran Vía que unificará todo el territorio de L'Hospitalet de Llobregat donde hay varios centros sanitarios importantes y permitirá conectarlos. Son hospitales de referencia como el de Bellvitge y el Duran i Reynals; dos centros de investigación muy potentes como son el Idibell y el ICO; también la Universidad de Barcelona, entre otros. Y esto permitirá la instalación de empresas del sector. Durante la pandemia, hemos visto que hemos tenido que adquirir fuera gran parte de los productos sanitarios necesarios, incluso fuera de Europa. Es la hora de que la industria productiva del sector sanitario pueda estar arraigada en nuestro territorio.

Usted también reivindica que Salut construya el nuevo Hospital General de L'Hospitalet de Llobregat. ¿Se ha visto todavía más necesario ahora?

Lógicamente, con un nuevo hospital, que hace años que debería estar en funcionamiento, hubiéramos afrontado mejor la pandemia. Sin embargo, pienso que hay que reivindicar el papel que han realizado los profesionales de la sanidad de nuestra ciudad, desde los que han pilotado buena parte de la lucha contra el coronavirus en el área metropolitana desde el Hospital de Bellvitge, hasta los del resto de centros sanitarios de la ciudad, pasando por los hospitales de campaña que hemos abierto o los hoteles.

¿Cómo valora la situación que se ha vivido en las residencias geriátricas? Hay quien las considera el agujero negro de la crisis del coronavirus.

Creo que sí. Las residencias han sido el sector y el colectivo más débil, con un impacto evidente de la pandemia. Se ha puesto de manifiesto la falta de habilidad del Govern de la Generalitat para gestionar esta situación.

¿Se han visto afectados en L'Hospitalet de Llobregat?

Como alcaldesa he creado un pequeño equipo de supervisión de todas las residencias de la ciudad para saber diariamente cuál era su situación. Sabemos de lo que hablamos, aunque L'Hospitalet no ha sido una ciudad con un gran impacto de la pandemia en las residencias.

¿La gestión de la desescalada ha puesto de manifiesto la falta de coordinación del área metropolitana de Barcelona?

Lo que ha puesto de manifiesto es que a veces se toman decisiones desde los despachos sin conocer el territorio. Separar la ciudad de Barcelona de L'Hospitalet o de Badalona, por citar algunas ciudades vecinas, es no conocer la realidad. L'Hospitalet y Barcelona estamos separados y al mismo tiempo unidos por una calle. ¿Cómo le puedes decir a un vecino de cualquiera de las dos ciudades que no cruce la calle para ir a la acera de enfrente para comprar el pan o ir a la farmacia? Eso era querer poner puertas al campo. ¡Es imposible! Tomar medidas que no se pueden cumplir da poca credibilidad. Y posiblemente es por el desconocimiento de la realidad metropolitana y de cómo funciona la movilidad en esta área en todos los ámbitos. No ha faltado coordinación: es que no se nos ha preguntado en el área metropolitana.

En julio cumplirá el primer año al frente de la Diputació de Barcelona. ¿Qué valoración hace y cómo le va gobernando con los independentistas de JxCat?

El PSC y JxCat pusimos en el centro del acuerdo lo que nos unía. Y esto no debe servir solo para el gobierno, sino para el conjunto de la Diputació. En la demarcación de Barcelona tenemos alcaldías de todos los colores y nosotros tenemos que trabajar para todos los ayuntamientos por igual. En el gobierno hemos profundizado en lo que nos une por parte del PSC y JxCat, aunque es evidente que si hablamos del Procés no nos pondremos de acuerdo. Pero en estos diez meses hemos tenido poco tiempo para hablar de esta cuestión. Hemos estado desarrollando nuestro programa de inversiones y después llegó la pandemia, que aún ha fortalecido más la alianza entre los grupos del gobierno, y creo que también la relación con el resto, porque todo el mundo ha manifestado la voluntad de sumar y trabajar juntos en beneficio de los ciudadanos.

Como dirigente del PSC, ¿cree que se necesitan elecciones en Catalunya?

No sé si se necesitan elecciones, pero debería haberlas. La situación de provisionalidad del Govern está bastante instaurada. Y sería bueno que pudiéramos trabajar por el futuro de Catalunya con un Govern fuerte en la Generalitat que permitiera poner sobre la mesa medidas que ayuden a todos a salir adelante. La situación actual es de una debilidad evidente.

¿Cree que es necesario reactivar la mesa de diálogo entre el Govern de la Generalitat y el Gobierno español?

Para mí todo lo que sirva para el diálogo es positivo. Durante toda esta crisis del coro-

navirus ha habido un diálogo permanente. No ha habido en la historia tantas conversaciones entre el Gobierno del Estado y el de Catalunya como en estos tres meses. Y eso es bueno. Como lo es el diálogo entre el Ayuntamiento de L'Hospitalet o la Diputació de Barcelona con la Generalitat. Otra cosa es que hablar sirva de mucho o de poco. Pero las líneas de diálogo y de comunicación siempre son buenas, aunque los frutos no sean siempre los que nos gustarían, y que a veces sea frustrante, porque a la hora de concretar no siempre los ritmos

“El PSC y JxCat pusimos lo que nos unía en el centro del acuerdo para gobernar la Diputació”

“El Ingreso Mínimo Vital es un nuevo pilar del Estado de bienestar; era necesario”

de los interlocutores son los mismos. Pero hay que hablar, porque en el pasado ha habido una falta de diálogo clamorosa.

El fichaje del expresident de la Generalitat José Montilla por el consejo de administración de Enagás ha generado muchas críticas. ¿Cómo lo valora?

Se generan polémicas sobre muchas cosas, pero el expresident Montilla es una persona que siempre ha mostrado honradez, que siempre ha trabajado mucho en todo lo que ha liderado y ahora ha tomado la decisión personal de dar este paso hacia el sector privado. Tiene mi máximo respeto.

¿Cree que la Generalitat debería gestionar el Ingreso Mínimo Vital?

Lo que hace falta es que llegue a los ciudadanos lo más rápido posible. Y la mejor gestión de estos recursos, como tantos otros, es desde la proximidad. Los municipios somos los que acabaremos haciendo esta tarea, en colaboración con el resto de Administraciones. Directamente a través del Gobierno de España o indirectamente con el Govern de la Generalitat. Todas las Administraciones tenemos que ser conscientes de que este es un nuevo pilar del Estado del bienestar que era necesario desde hacía mucho tiempo, y lo que hace falta es que seamos eficientes y eficaces para buscar el sistema que garantice al ciudadano recibir esta ayuda lo más rápidamente posible, con todas las garantías. Y que lo hagamos los municipios creo que es una buena fórmula, especialmente en el caso de los ayuntamientos grandes.

AJUNTAMENT DE L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

“Se ha constatado la necesidad de tener arraigada al territorio una industria sanitaria”

“Separar Barcelona y L'Hospitalet en regiones sanitarias diferentes era poner puertas al campo”

Anàlisi

Comicios

La pandemia, convertida en campo de batalla electoral

La lucha contra el coronavirus se ha convertido en caballo de batalla electoral. La contratación de los rastreadores de Covid es la última muestra

La emergencia sanitaria provocada por la pandemia de la Covid-19 puede haber dado la sensación de una cierta tregua en la trifulca política en Catalunya. Pero ni por asomo. Hemos visto la permanente pugna mantenida entre el president de la Generalitat, Quim Torra, y el jefe del Ejecutivo estatal, Pedro Sánchez, en tensión constante. No han faltado las lógicas acometidas de la oposición al Govern en el Parlament. Y tampoco las tensiones dentro del Govern con las constantes invectivas de los entornos de JxCat contra los socios de ERC y sus departamentos, que van desde los duros ataques por la abs-

Ferran Espada

tención de los republicanos en algunas de las prórrogas del estado de alarma a la crítica por las residencias geriátricas, que desde ERC se considera “desleal”.

El último frente de esta guerra de desgaste parece ser el programa del Departament de Salut para el rastreo de la Covid-19 encargado inicialmente a una filial de la empresa Ferrovial. Abría fuego la consellera portavoz, Meritxell Budó, reconociendo en la SER que “la empresa ya está prestando el servicio telefónico del 061”, pero para añadir inmediatamente: “Hay que escuchar lo que nos dice la comunidad médica, y si hace falta modificar lo que haga falta”. En clara referencia a las declaraciones del presidente del Col·legi de Metges de Catalunya, Jaume Padrós: “Exigimos a Salut que revierta la errónea decisión de hacer que una empresa [Ferrovial] gestione los rastreadores de la Covid-19. Tiene que hacerlo la atención primaria. Por lógica, por coherencia y por seguridad clínica”. Una pinza evidente, si tenemos en cuenta la conocida afinidad de Padrós con el espacio político de Budó, en tanto que fue militante de las juventudes de CDC y diputado de este partido.

En Esquerra se defiende la actuación de Salut con la consellera Vergés al frente porque “es lógico prepararse para un rebrote y

que se intente localizar y minimizar”, pero en el partido se sigue la máxima de que una rectificación a tiempo es una victoria, y aseguran que desde Esquerra defienden “que se pueda hacer este seguimiento y ampliación, esta preparación y protección de las personas positivas, desde la gestión pública”. “Es por eso que trabajamos para poder revertir este contrato, hacerlo desde un programa público, y seguir preparándonos para un posible rebrote”, añaden.

Un partido de esencias republicanas lleva mal que se le acuse de no apostar por los servicios públicos, aún más cuando viene de sus socios de la post-Convergència, que tienen la máxima experiencia en este tipo de maniobras contractuales y especialmente con la empresa en cuestión. Desde ERC se asegura que la contratación ha sido impoluta y Salut justifica la operación inicial para poder hacer “un contrato de emergencia, dada la situación en que nos encontramos”. Los republicanos se sienten además doblemente molestos por las críticas, por el hecho de que recuerdan que la adjudicación del 061 a Ferrovial responde al actual sistema de contratación que beneficia a las grandes empresas que se quería cambiar con la frustrada *ley Aragonès*. A pesar de todo ello, la contratación de los rastreadores por parte de Salut a través de una externalización casa mal con el ideario de la *Res pública*, y más cuando la pugna política no respeta ni una pandemia brutal. Y en ERC esta es una de las cosas sagradas, junto a la corrupción, que también se corta de cuajo. Con lo cual la rectificación no se ha hecho esperar.

En definitiva, la emergencia por la Covid-19 padece también el efecto de otro virus, el de las encuestas, que ya hace tiempo indican que ERC es el adversario a batir. El coronavirus es ya, sin duda, uno de los principales caballos electorales.

El Departament de Salut se ha visto forzado a deshacer el contrato con Ferrovial

ERC sigue la máxima de que rectificar a tiempo es una victoria y apuesta por el servicio público

El centro de recepción de llamadas del 061 CatSalut Respon.

EL QUINZE
de Público

DIRECCIÓ **Ferran Espada** COORDINACIÓ **Marc Font** DIRECCIÓ GENERAL **José María Crespo** DIRECCIÓ EDITORIAL **Marià de Delàs** GESTIÓ **Pablo de Zárraga**
PRODUCCIÓ **Pauta Media S.L.** EDICIÓ **Carla de Puig i Néstor Bogajo** REDACCIÓ **Jordi Bes, Queralt Castillo, Natàlia Costa, Alba Fernández, Àngel Ferrero, Egoitz Gago, Yeray S. Iborra, Montse L. Cucarella, Paula Ericsson, Claudia Frontino, David Marín, Lúcia Penelo, Emma Pons, Elisa Pont, David Rodríguez, Àlex Romaguera, Laia Ros, Maria Rubio, Javier Torres, Judith Vives i Víctor Yustres** FOTOGRAFIA **Joel Kashila i Miguel Velasco** CORRECCIÓ **Carme Casals**
DIRECCIÓ D'ART I MAQUETACIÓ **Manuel Cuyàs i Berta Rosés** IMPRIMEIX **Impresa Norte** DIPÒSIT LEGAL **M-6647-2019**
CONTACTE **elquinzepublico@pautamedia.com | redaccio@diaripublic.cat** VISITA EL WEB **https://temas.publico.es/el-quinze/ | www.diaripublic.cat**

Catalunya 2022: el repte de traçar un futur incert

El Govern de la Generalitat encarrega a 30 acadèmics i professionals de diferents àmbits que elaborin un marc d'actuació per remuntar el país una vegada hagi passat l'actual crisi sanitària

Àlex Romaguera
BARCELONA

La crisi provocada pel coronavirus ha posat de manifest els déficits que pateixen diversos sectors estratègics del país. No sols la manca de recursos que té el sistema sanitari públic, col·lapsat i incapaç d'absorbir determinades contingències. També ha evidenciat l'escassetat de mitjans per atendre els col·lectius més vulnerables, la precarietat en què es troben milers d'autònoms i petites i mitjanes empreses, les penúries que suporten els professionals de l'educació, les arts escèniques o les entitats del Tercer Sector Social, així com, en el terreny de la indústria, la dificultat per retenir companyies que aporten un valor afegit pel que fa a les noves tecnologies i al manteniment del mercat laboral.

Corregir aquestes mancances, preveure riscos i oportunitats i dibuixar les prioritats de la Catalunya post-Covid-19 és l'encàrrec que han rebut 30 persones de reconegut prestigi acadèmic i professional. "Es tracta de mobilitzar talent per tal que Catalunya afronti el futur sense perdre oportunitats, evitant la fractura social i des del màxim consens possible", va reblar el vicepresident Pere Aragonès durant la presentació del grup, el 3 de juny passat.

El grup de treball, anomenat Catalunya 2022, ja porta dos mesos definint quina metodologia utilitzarà per identificar els possibles escenaris de futur i en quins àmbits caldrà posar una atenció especial, tant

El president Torra i el vicepresident Aragonès, reunits amb membres del grup de treball de Catalunya 2022.

Aragonès: "Es tracta de mobilitzar talent per afrontar el futur sense perdre oportunitats"

Roca: "Catalunya 2022 no pretén ser una eina que prefiguri mesures en una línia ideològica"

"Caldrà saber els riscos i les estratègies que haurà d'entomar el país el 2021", afegeix l'expert

per resoldre l'impacte que han sofert a causa de la crisi desencadenada per la pandèmia del coronavirus, com perquè, en una mirada retrospectiva, fa temps que demanen canvis amb la finalitat de ser competitius i proporcionar els serveis que exigeix el conjunt de la societat catalana.

Emergència, urgència, horitzó

"Catalunya 2022 no pretén ser un grup de pressió ni una eina que prefiguri mesures en una determinada línia ideològica. Els seus membres destaquen per l'expertesa en múltiples disciplines i, des de la independència i el rigor, constitueixen un equip divers, representatiu i legítimat per consensuar mesures a termini llarg i mitjà en cada un dels camps escollits". Així ho assegura Genís Roca, president de RocaSalvatella i coordinador de la iniciativa juntament amb Victòria Alsina, directora acadèmica del Center for Urban Science & Progress de

Mirada llarga per una nova educació

El document que elaborarà Catalunya 2022 també preveu dedicar un apartat al model educatiu del futur. Una tasca per a la qual l'equip compta amb Coral Regí, directora de l'Escola Virolai de Barcelona.

"Tenim el repte d'analitzar com incidirà la cultura de masses i les noves tecnologies en el sistema curricular", assegura la veterana pedagoga. A propòsit d'això, Regí creu que l'executiu català haurà de tenir presents possibles línies d'actuació que ajudin a potenciar l'esperit crític dels alumnes davant l'allau de discursos populistes i facilitar-los eines perquè, des de la llibertat i l'autonomia de decisió, emprenguin les seves iniciatives.

Dos coordinadors de prestigi

VIQUIPÈDIA

GENÍS ROCA

Cinquanta-tres anys, nascut a Girona. Llicenciat en Història per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), és president de RocaSalvatella. Una tasca que compagina amb la direcció del postgrau en Transformació Digital a la UPF i la participació en els patronats d'Enciclopèdia Catalana, Museu Picasso, Escoles Garbí i els consells assessors de la Unió Catalana d'Hospitals, la UOC i l'Associació de Mestres Rosa Sensat.

DEPARTAMENT D'ACCIO EXTERIOR

VICTÒRIA ALSINA

Trenta-set anys, nascuda a Barcelona. Doctora en Ciències Polítiques i Socials per la UPF, té estudis superiors en direcció i innovació pública a ESADE, UAB, MIT i NYU. Actualment és professora i directora acadèmica del Center for Urban Science & Progress de la Universitat de Nova York i investigadora a la Harvard Kennedy School. També va ser delegada de la Generalitat de Catalunya als Estats Units i al Canadà.

la Universitat de Nova York. Segons Roca, més enllà de la conjuntura que visqui la política catalana, Catalunya 2022 té la missió d'oferir al futur Govern un conjunt de propostes que pugui analitzar, sotmetre-les a consideració i implementar. “Després de l'emergència sanitària i l'actual període en què l'Administració treballa per protegir els llocs de treball i finançar les empreses més depauperades per la pandèmia, caldrà saber quins són els riscos, les oportunitats i les estratègies que haurà d'entomar el país a finals del 2021, quan es calcula que ja s'haurà trobat una vacuna per acabar amb la Covid-19. És aquí on entra Catalunya 2022”, manté Roca.

Com s'organitza el grup

Fins a la presentació d'aquest *llibre blanc* per la Catalunya del futur, el grup presentarà al setembre un primer document que inclourà els diferents escenaris –des del més pessimista fins al més optimista– i la relació d'àmbits que haurà identificat com a prioritaris. A partir d'aquí –comenta Roca– escollirà per a cada àmbit un coordinador, que al seu torn buscarà 20 persones que hi estaren implicades a través del món acadèmic, institucional, l'empresa, el sindicalisme o la societat civil. Aquesta gent, reconeguda per la seva trajectòria, hi aportarà els seus coneixements perquè, a les darreries del 2021, el text estigui enllestit i posat a disposició pública. “En total serem 400 persones les que farem possible un do-

cument que, sense ser vinculant, ha de ser prou raonat i complet perquè el pròxim Govern de la Generalitat el tingui en compte a l'hora de desenvolupar les seves polítiques”, indica Genís Roca.

Una de les 30 persones que integren Catalunya 2022 és Martina Font, codirectora de Font Packaging, una empresa especialitzada en solucions d'embalatge i amb una enorme expertesa en el camp de la indústria. Segons ella, el grup té la virtut d'actuar de forma interdisciplinària i amb la llibertat de no cobrar res per la feina, sinó amb l'únic propòsit d'“ajudar el país en un moment tan delicat com l'actual”. Si bé encara ha d'identificar els àmbits en què es formularan les propostes, Font entén que la indústria tindrà un paper rellevant: “A Catalunya hi ha una llarga tradició industrial, però és evident que necessita una forta reconversió basada en la creació de clústers, la digitalització, la intel·ligència artificial i les energies renovables, i per això també ha de ser indispensable invertir en R+D”.

En qualsevol cas, tan en aquest com en els altres àmbits, seran els participants qui consensuin les recomanacions d'acord amb els diferents escenaris que prèviament hauran acordat. I és que, tal com recorda Genís Roca, han d'oferir “un document realista que sorgeixi d'analitzar els escenaris des de la pràctica, ja que cal que la teoria aterri a la realitat concreta”.

Perquè les línies d'actuació siguin viables, el coordinador de Catalunya 2022 ex-

Unes 400 persones elaboraran el document del grup, que s'enllestirà a finals de l'any vinent

Segons Martina Font, la indústria tindrà un paper rellevant en la formulació de propostes

Serà bàsic conèixer la musculatura financera, els recursos i els mitjans de cada departament

plica que serà bàsic conèixer la musculatura financera, els recursos i els mitjans que mou cada departament de la Generalitat. “Demanarem i recollirem el màxim d'informació, perquè si fem propostes que no s'ajusten als recursos limitats amb què compta l'Administració, no podran implementar-se i, per tant, haurem fracassat”. Tot i aquestes precaucions, Genís Roca aspira que surti un document ambiciós que dibuixi la Catalunya desitjada i amb una mirada global, cosa que també obligarà a “coordinar-nos amb altres grups multidisciplinaris que puguin sortir a tercers països, ja que allò que passa fora ja ens afecta d'una manera o altra”.

Entre les personalitats que completen l'equip de Catalunya 2022 també sobresurten l'economista Oriol Amat; el periodista i empresari Tatxo Benet; la directora dels programes de Biocat, Cristina Nadal; la degana de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials de la Universitat de Girona, Anna Garriga; la presidenta de la fundació Intermèdia, Laura Peracaula; la consultora agrosocial Neus Mollor; la directora de negoci de Ficosa, Mercè Pujol; l'enginyer agrònom Pep Sala; la directora de l'escola Virolai, Coral Regí; la membre d'Alta Life Sciences, Montserrat Vendrell; el director general d'Enciclopèdia Catalana, Joan Abellà; el director del Barcelona Supercomputing Center, Josep Maria Martorell; el geògraf i vicerector de la Universitat de Girona, José Antonio Donaire; la doctora en Enginyeria en Telecomunicacions i Electrònica per la Universitat Politècnica de Catalunya Elisenda Bou; o la directora executiva del Teatre Nacional de Catalunya, Mònica Campos.

Un equip jove i paritari que, per mitjà de l'intercanvi de coneixements i amb l'expertesa del treball acumulat a les espatlles, fixarà “una estratègia nacional” perquè Catalunya pugui afrontar el futur un cop hagi passat la pandèmia. Després serà el govern de torn qui decidirà cap a on cal transitar, però la mirada ja estarà feta.

Les Centrals **Lugares con vida**

El bloque de Can Batlló, que albergará el instituto escuela Cal Maiol. A la derecha, vecinos en los espacios acondicionados al lado de otro de los edificios cedidos al barrio.

El coronavirus no apaga la llama de Can Batlló

La autogestión vecinal de este antiguo recinto fabril de Barcelona cumple nueve años en plena pandemia sin dejar de lado las reivindicaciones

Jordi Bes
BARCELONA

Can Batlló está de aniversario. Este jueves se han cumplido nueve años de la entrada de los vecinos a esta antigua fábrica textil de nueve hectáreas del barrio de la Bordeta de Barcelona. El recinto era muy anhelado porque la zona está falta de equipamientos y zonas verdes. En los últimos años el Ayuntamiento ha puesto las bases para desplegar los que la iniciativa pública prevé, pero el movimiento más intenso ha sido el de los espacios de autogestión vecinal, cuyo noveno aniversario se celebra esta semana con un

programa de actividades virtuales. A partir de ahora el camino no se antoja fácil para los vecinos, puesto que las instalaciones han cerrado por el confinamiento decretado para frenar el coronavirus y no se prevé que la actividad presencial se pueda retomar ya hasta septiembre. Sin embargo, y por muchas dificultades que haya traído consigo la Covid-19, no aparcen su carácter reivindicativo ni piensan darse por vencidos así como así.

Hace nueve años confluyeron distintas circunstancias que los vecinos supieron aprovechar. El histórico líder vecinal Josep Maria Domingo recuerda que algo ya se empezó a mover a finales de la década de 1990, cuando la propiedad, la familia Muñoz Ramonet, quería sacar rendimiento de los terrenos con la construcción de pisos, pero los vecinos consideraron que las necesidades

eran otras. Tras una década de tira y afloja con el Consistorio y la familia, les prometieron que a finales de 2010 Can Batlló sería para el barrio. Entonces el socialista Jordi Hereu ocupaba la alcaldía y gobernaba con ICV-EUiA. “No nos lo creíamos”, rememora Joan Costa, otro de los vecinos comprometidos, y lanzaron un aviso: “Si en primavera de 2011 no está abierto al barrio, el vecindario de Sants y la Bordeta ocupará Can Batlló”. Aquello funcionó, porque al final se halló la fórmula para que la familia Muñoz Ramonet cediese el espacio al Ayuntamiento, y este, a los vecinos.

Se empezó con el bloque 11. El 10 de junio de 2011 recibieron las llaves y el día 11 pudieron entrar unas 2.000 personas, lo que coincidió con un vuelco histórico en el Consistorio: los socialistas perdieron la alcaldía por primera vez en 32 años y aquel

En Can Batlló admiten que el coronavirus les ha dejado tocados económicamente

Los vecinos reclaman al Ayuntamiento que rehabilite los espacios que les cedió en 2019

Un circo, un espacio infantil y uno de movilidad deben hallar un lugar alternativo

mismo día fue investido alcalde el convergente Xavier Trias. Además de coincidir con el cambio de Gobierno –momento en el que cualquier movimiento del Consistorio se analiza bajo lupa–, hubo dos factores más que jugaron en favor de los vecinos: el fin de la burbuja inmobiliaria y el nacimiento del movimiento de los indignados del 15M. Aparte de llevar a cabo una intensa tarea de limpieza y adecuación de Can Batlló, los vecinos optaron por la autogestión, y al cabo de un mes abrieron ya el primer equipamiento, la biblioteca, que hoy alberga unos 25.000 libros.

Espacios para todos los gustos

El recinto también tiene un auditorio, un rocódromo, una veintena de talleres –baile, yoga, inglés, artes plásticas, cerveza...–, un espacio de bricolaje, uno de imprenta... También ha visto nacer múltiples actividades: un huerto urbano, la cooperativa de vivienda La Borda u otras iniciativas que no se basan en el voluntariado sino que forman parte del ámbito de la economía social, como Coòpolis, que apoya a las cooperativas. La parte de impulso vecinal se sustenta sobre todo por los ingresos del bar, aunque también ayudan las cuotas que pagan parte de los socios. Siempre han querido funcionar sin subvenciones públicas, más allá de lo que invierta el Ayuntamiento para la rehabilitación de los edificios.

Uno de los objetivos de este año era lograr que más socios paguen cuota, que es voluntaria. De los 300, solo la abona el 25%. Además, todas las actividades son gratis menos el bar, con lo que cerrar por el coronavirus es fastidioso. “Económicamente nos ha tocado mucho, en nuestros espacios y en los cooperativos, que han tenido que hacer algún ERTE”, detalla Costa. El parón ha afectado a muchos planes, como el de la comisión feminista, LGTBI y queer denominada La Fondona, según cuenta Irene Collado. Ya tenían a punto un

plan de formación para que en las asambleas no intervengan mayoritariamente solo hombres, sino que las mujeres y personas con otras identidades también se las sientan como suyas. Pese al carácter activista de Can Batlló, también aquí “hay mucho trabajo por hacer”, reconoce.

Derribos para crear un parque

Entre las últimas incorporaciones en el antiguo recinto fabril figuran la Escola de Mitjans Audiovisuals (EMAV), que es de titularidad municipal, y el bar cooperativo Cantina Lab, lo que ha permitido abrir Can Batlló por el lado de Gran Via, pero falta habilitar un gran archivo municipal o el instituto escuela Can Maiol. Los planes municipales más inmediatos incluyen crear un gran parque, para el cual ya se han iniciado derribos, aunque también supondrá demoler el bloque 9. Allí hay un espacio de artes escénicas y de circo, uno de crianza de niños y uno de autorreparación de vehículos, como bicis y motos. Deben buscarse una alternativa, pero no será fácil, y no es por falta de espacio. Los bloques que permanecen vacíos siguen sin adecuarse, a pesar de que en marzo de 2019 se firmó un contrato de cesión con el Ayuntamiento según el cual éste se comprometía a entregar 13.000 metros cuadrados a los vecinos en buenas condiciones.

El concejal del distrito de Sants-Montjuïc, Marc Serra, declara que “este mandato debe ser el de la gran transformación de todo el recinto de Can Batlló-Magòria”, un polo de transformación urbana que abarca 14 hectáreas, si bien a nadie se le escapa que estará condicionado a cómo queden las arcas municipales tras el paso del coronavirus. Primero quiere tener un proyecto global de rehabilitación y luego se tratará de calendarizar las obras por fases “en función de la disponibilidad presupuestaria”, especifica. Estima que podrían iniciarse a finales del mandato –se agota en 2023– y terminarse en el siguiente.

En relación a la demolición del bloque 9, que estaba prevista para finales de año o principios de 2021, espera que el coronavirus altere el calendario “lo mínimo posible”. Da por hecho que “deberá buscarse una alternativa” para el circo, el espacio infantil y el de reparación, a poder ser en los espacios que ya funcionan en Can Batlló, pero el concejal garantiza que, si algún proyecto no cabe, se le ofrecerá otro emplazamiento temporal en el barrio.

Domingo subraya que en el acuerdo de cesión se dice que a partir del segundo año el Ayuntamiento se encargaría de remodelar los nuevos espacios cedidos. “Los vecinos hicimos un presupuesto de 12 millones. Ya especificamos que no esperábamos que se hiciera en un mandato, que se podía hacer en dos. Les dábamos las prioridades”, relata el activista. Y, ante el retraso, añade: “Es grave porque hay un compro-

miso por escrito, y cuanto más se retrase la rehabilitación de los nuevos espacios cedidos más se deterioran”. En el circo ya están buscando una alternativa. “Dentro de Can Batlló estamos mirando cómo solucionar la papeleta”, afirma Ernesto Chacón, uno de sus miembros. “Nos iremos. Nosotros estamos cumpliendo la parte del acuerdo, pero vosotros no”, reprocha Chacón al Ayuntamiento, y le recuerda que son el único espacio de Catalunya donde aprender de circo es gratis para todos.

Con el tiempo, Can Batlló ha madurado. “Cuando entramos solo había mierda y ratas. Lo arreglamos nosotros”, reivindica Domingo. Ahora no hay el entusiasmo de hace nueve años, “cuando había 300 voluntarios picando y haciendo maravillas con una inversión que daba risa”, rememora, y trata de hallar una explicación. “Ahora el espacio ya lo tenemos. Ya estamos bien aquí”, reflexiona, además de que ha habido relevo. Puede que dos tercios de los vecinos

El Consistorio dice que este mandato debe ser “el de la gran transformación”

“Cuando entramos solo había mierda y ratas”, recuerda el activista Josep Maria Domingo

Los vecinos confían en remontar tras la Covid: “Continuaremos pase lo que pase”

que gestionan Can Batlló sigan siendo de aquellos que entraron un 11 de junio de hace nueve años y el tercio restante han ido cambiando por los vaivenes la vida.

Dejando a un lado el parón del coronavirus, Costa calcula que hoy Can Batlló alberga 250 actividades diferentes y decenas de estudiosos acuden cada año atraídos por la experiencia. Chacón cree que es un espacio “heterogéneo y diverso”, si bien en un futuro considera hay que ver “si es necesario tanto crecimiento”. Aquí conviven sensibilidades muy diferentes, desde quien busca un espacio vecinal a activistas okupas. “La convivencia no siempre ha sido tranquila”, admite Costa, pero no duda de que Can Batlló tiene futuro. “Siempre se ha visto que tenemos mucho camino juntos por hacer”, asevera. Collado lo ve igual: “Continuaremos pase lo que pase”. Ahora habrá que ver cómo se adapta al mundo post-Covid.

La huella de Muñoz Ramonet

El industrial Joan Batlló y hermanos fundaron la fábrica en 1849. Se trasladó a la Bordeta en 1880 y se vendió en 1943 al financiero Julio Muñoz Ramonet, que amasó una gran fortuna. La factoría entró en decadencia y Muñoz Ramonet dividió el recinto para alquilarlo a pequeñas empresas y talleres. Los vecinos lo reclamaban para uso vecinal desde antes del fin del franquismo. El Ayuntamiento ha mantenido un largo litigio por unas obras de arte –como un Goya y un Greco– que Muñoz Ramonet dejó al Consistorio en herencia, pero que las hijas se negaban a entregar.

CAN BATLLÓ-ARXIU

Desenterrar y dignificar la memoria de las fosas olvidadas

En los últimos tres años se han abierto 27 fosas y recuperado 304 restos de desaparecidos en Catalunya. Se calcula que hay aún medio millar por abrir y unas 20.000 personas enterradas

Javier Torres Jiménez
BARCELONA

España es el segundo país del mundo con más personas desaparecidas, solo después de Camboya". Es, seguramente, la frase más repetida en el marco del debate sobre la exhumación de fosas de la Guerra Civil y recuperación de memoria histórica en España, y que, de hecho, estuvo en boga, crítica y análisis hace unos meses, durante la última campaña de elecciones generales al Congreso. En esta ocasión, quien la cita es Roger Heredia, una de las personas que más ha fomentado las labores de memoria histórica en Catalunya durante los últimos años, como cofundador del primer banco catalán de ADN de familiares de personas desaparecidas durante la guerra española: "Todavía busco a mi bisabuelo", explica.

Durante los últimos años, Catalunya ha dado sólidos pasos para recuperar la memoria de ciudadanos que siguen enterrados y sin identificar: desde 2017, se han abierto 27 fosas y se han recuperado los restos de 304 personas, ocho de las cuales se han podido identificar.

Desde luego son cifras que quedan lejos de los totales que arrojan las cuentas oficiales, que indican que en el territorio catalán hay 517 fosas de la Guerra Civil documentadas, 241 de ellas confirmadas, con una estimación de 20.000 personas enterradas. La directora general de Memòria Democràtica, Gemma Domènech, admite que es una cifra "insuficiente", pero pone en va-

Excavación de una fosa de la Guerra Civil en el municipio de Foradada.

lor que solo entre los años 2017 y 2019 se han excavado prácticamente el mismo número que entre los años 1999 y 2017.

"Había habido una desmemoria colectiva. Poco se hizo en Catalunya para recuperarla. Habíamos empezado la casa por el tejado: se había hecho una dignificación muy extendida, pero no se había abierto fosas ni identificado muertos", subraya Roger Heredia. El orden de prioridades cambió en el período 2015-2017, con la llegada de Raül Romeva al Departament d'Exteriors, Relacions Institucionals i Transparència, apunta Heredia. El Govern de la Generalitat se implicó muy directamente y el resultado fue el Pla de Fosses 2017-2019, que ha establecido las políticas de investigación y apertura de fosas de los últimos tres años, y del que el Memorial Democràtic hace un balance "muy positivo".

"La Generalitat decidió que había que encontrar las fosas de la Batalla del Ebro, que son las más numerosas del Estado. Creían que encontraríamos 15 o 20, pero fueron muchas más", manifiesta el catedrático de la Universitat Rovira i Virgili de

Tarragona Josep Sánchez, quien se encargó de dibujar y actualizar el mapa de fosas a partir del cual trabajó el plan gubernamental. "Mi padre estuvo en la Batalla del Ebro, y también dos de mis tíos. Mamé tanto las historias que es como si hubiera vivido la guerra. Desde pequeño fui a ver antiguas trincheras en el campo", recuerda el historiador, especialista tanto por su trayectoria académica como por su vasto conocimiento del ámbito.

Críticas a la Administración

Tanto Roger Heredia como Josep Sánchez, no obstante, se muestran a día de hoy críticos con las actuaciones del Govern, a pesar de la valoración institucional positiva. "Hubo mucha prisa por empezar a desenterrar los muertos de la batalla, y creía que se lo tomarían más en serio. Pero a día de hoy tengo la sensación de que no se sabe muy bien qué se busca o qué se pretende", afirma el catedrático tarraconense. "Las entidades nos enteramos de las aperturas de fosas por la prensa. Ni siquiera se está contando con las universidades. Y si la me-

Cualquier ciudadano puede inscribirse en el censo para saber el paradero de familiares desaparecidos durante la Guerra Civil y el franquismo.

DEPARTAMENT DE JUSTÍCIA

Un nuevo plan de fosas

La directora del Memorial Democràtic, Gemma Domènech, avanza que el Departament trabaja en un nuevo plan de fosas para los próximos tres años (2020-2022), y que ya se encargó el pasado año un estudio en cuatro nuevas comarcas para seguir ampliando y actualizando el mapa de fosas sobre el que trabajar. En la actualidad, apunta, el objetivo es seguir ampliando la investigación histórica y la actualización y confirmación del mapa, además de animar a las familias de desaparecidos a que se hagan la prueba de identificación genética. También se quiere incidir en la internacionalización de la búsqueda, dado que, apunta Domènech, se estima que en territorio catalán todavía hay unos 3.000 o 4.000 brigadistas desaparecidos.

moria histórica se ha mantenido viva es gracias a este tejido asociativo. Hay que ir a una: sociedad civil, entidades y universidades, bajo el paraguas del Govern”, considera Heredia.

La apertura de fosas e identificación de desaparecidos es imprescindible en todo este proceso, pero hace falta otra importante pieza para cuadrar el puzzle de la memoria: los familiares. “Yo no entendía que no se cogieran muestras de los familiares, que no hubiera ninguna política en este sentido. Pensaba en mi abuela, que ya estaba mayor, y que, si muriera, se perdería la conexión de ADN más directa con mi bisabuelo desaparecido”, recuerda Heredia, policía científico de los Mossos d’Esquadra de profesión.

Después de interpelar al Memorial Democràtic, fueron a visitar a las universidades catalanas para exponer la carencia, y la Universitat de Barcelona (UB) les propuso comenzar a recoger muestras de familiares para poder cotejarlas con los restos que pudieran exhumarse en el futuro.

Pruebas gratuitas

Aunque anteriormente se debatió la cuestión en el Parlament, no fue hasta 2015 que los miembros del banco de ADN comparecieron en el hemicycle catalán para presentar oficialmente su iniciativa con la UB. El siguiente paso fue la aprobación del Programa de Identificación Genética (PIG) en 2016, cuando el Govern de la Generalitat absorbió las casi 200 muestras que la iniciativa había recogido desde 2012. Las pruebas para recoger las muestras y su mantenimiento pasaron a ser gratuitas y estar custodiadas por la Administración. En la actualidad, dichas pruebas se llevan a cabo en el Hospital Vall d’Hebron, y ya se han recogido más de 2.000 muestras.

Las pruebas están vinculadas al censo de personas desaparecidas, donde cualquiera con familiares desaparecidos durante la Guerra Civil y el franquismo puede inscribirse, con la intención de conocer el paradero de sus parientes. Hay cerca de 6.000 personas apuntadas. “Se hace un trabajo exhaustivo de investigación histórica para saber qué pasó y dónde pueden estar los restos de esas personas”, afirma la directora del Memorial Democràtic. A través del censo, se anima y se convoca a las familias de los desaparecidos a realizarse las pruebas para conservar muestras e introducirlas en las bases de datos.

El Programa de Identificación Genética consta tanto de los datos de los familiares del censo como de los restos que se encuentran al abrir una fosa. Si ya existían indicios de quién podría haber en una fosa, los datos se cotejan directamente con quienes pudieran ser su familia; si no coinciden, se realiza la comparación con el resto del banco. Si tampoco coinciden, se guardan a la espera de seguir recopilando nuevas muestras.

“La memoria se ha mantenido gracias a las entidades”

J. T. J.
BARCELONA

Tanto por motivos personales como por defecto profesional –por así decirlo–, hace ya casi una década que Roger Heredia decidió impulsar el banco de ADN de familiares de personas desaparecidas durante la Guerra Civil y el franquismo.

¿Cómo decidió embarcarse en crear un banco de ADN?

Mi familia aún busca a mi bisabuelo, desaparecido en la Guerra Civil. Yo soy policía científico desde 2007, y en nuestro campo, cuando encuentras a una persona que ha fallecido, la identificas y analizas su ADN: se hace una triangulación con sus familiares directos. Desde esta perspectiva, a mí no me entraba en la cabeza que nunca se hubiera impulsado políticamente hacer esto con las familias de personas desaparecidas durante la guerra y el franquismo. En 2009 empecé a mover el tema con otro compañero y acabamos en la Universitat de Barcelona (UB), que nos dijo que era posible: de ahí surgió el banco.

Hasta ese momento, se habían dado pocos pasos en la recuperación de la memoria.

En Catalunya, desde los años 80 hasta 2003, pocas cosas se habían hecho para recuperar la memoria histórica, por no decir nada. Eso cambió con el *tripartit*, pero siempre se pensaba en acciones de dignificación: editar libros, homenajes, charlas... Nunca se había asumido la recuperación de memoria como plantean Amnistía Internacional o la ONU, abriendo fosas e identificando desaparecidos.

¿Por qué fue importante que el Govern absorbiera la iniciativa?

El proyecto con la UB creció y se hizo más grande, y era esencial que el banco se desarrollara desde lo público. No podía ser que los familiares estuvieran pagando de su bolsillo las

pruebas de ADN; lo debía hacer un gobierno, y en ello se implicó el conseller Raül Romeva. A principios de 2016 se presentó el Proyecto de Identificación Genética, que cogió el relevo del banco de la UB.

¿Qué papel ejercen los fundadores del proyecto desde entonces?

Quedamos en segundo plano, pero somos críticos. Acordamos que, como impulsores con la UB, tendríamos un papel de seguimiento, y finalmente se nos expulsó. Ciertos cargos preferían tener una responsabilidad más directiva, sin nosotros. No entramos, solo queríamos que se hiciera el trabajo, aunque nos decepcionó un poco. Hay muchas cosas que no sabemos, ni siquiera siendo familiares que forman parte del programa, ya no como entidad. Después del impulso inicial de 2016, hubo un antes y un después, pero falta mucha más colaboración y traspaso de datos a las entidades de memoria. Y en Catalunya la memoria se ha mantenido viva gracias al trabajo de las entidades.

“No podía ser que los familiares tuvieran que pagar las pruebas de ADN de su bolsillo”

“La bondat és una capacitat humana, de l'agnòstic, de l'ateu...”

El capellà i activista social Manel Pousa creu que l'emergència sanitària deixarà una empremta sobre com vivim les relacions i la necessitat. La seva fundació, que treballa als barris del Verdum i les Roquetes, està a ple rendiment per pal·liar els efectes de la crisi, braç a braç amb les xarxes veïnals

La Fundació Pare Manel treballa perquè les xarxes puguin atendre necessitats socials, però també generar oportunitats econòmiques des del territori.

Emma Pons Valls
BARCELONA

El Pare Manel obre la porta de la casa on viu des de fa més de vint anys, a la plaça de la Trinitat de Nou Barris. L'habitació està plena d'arxivadors i empaperada amb fotos d'amics, cartells i pòsters. Manel Pousa (Granada, 1945) reconeix que el confinament li ha anat bé per posar ordre i llegir molt. “Això era el caos”, diu, fent un gest cap als calaixos i les carpetes que hi ha disperses per la sala. Ordenant ha trobat cartes de fa 50 anys. “Això serveix per adonar-te que et fas gran”, sospira. “Les he llençat; només guardo les recents, per contestar-les”. Es cartreja amb els interns de diferents presons, ja que a causa de l'emergència sanitària ha hagut de deixar de fer les visites que hi ha fet durant dècades, des que es va ordenar capellà. Amb l'edat, però, ha anat abaixant el ritme, i explica que fa temps que, en lloc de visites diàries, són setmanals i personalitzades. Participa també en l'organització de sortides i l'acompanyament a partits esportius. “Com més facilitats li donem a l'intern, més s'afavoreix la rehabilitació. Si només es castiga, no es rehabilita, no cal ser psicòleg per veure això”, reflexiona. A la casa on viu hi ha acollides diverses persones que han sortit de la presó i no tenien on anar, o no tenen papers.

Ell ha estat a casa, confinat, i fa poques setmanes que surt, però només a passejar. Els barris on opera la Fundació Pare Manel, el Verdum i les Roquetes, han bullit d'activitat: “Ja hi havia molta organització veïnal, però durant el confinament n'hi ha hagut encara més”. Les principals necessitats han estat, i són, dues: aliments i habitatge. “Ha augmentat la precarietat”, explica el Pare Manel, sobretot pel que fa a les persones que treballaven de forma irregular i s'han quedat sense res. Tot i així, el Pare Manel subratlla en diferents ocasions

Pare Manel: “S'ha demostrat que hi ha gent que, quan veu la necessitat, reacciona”

Xavier Capdevila: “Estem evolucionant cap a ser un actor facilitador d'iniciatives del territori”

que la seva percepció, com la de qualsevol, és subjectiva. “A vegades ens pensem que ho sabem tot, i no”, assenyalava. Creu que la feina principal l'han de fer les institucions, que tenen les eines: “L'arbre no et deixa veure el bosc, però el bosc l'ha de veure i preveure l'Administració, els professionals; nosaltres el que veiem són arbres”.

El Pare Manel està convençut que extraurem algun aprenentatge de tota la situació que estem vivint: “S'ha demostrat que

hi ha gent que, quan veu la necessitat, reacciona”. Creu que deixarà una empremta sobre com vivim les relacions i la necessitat. “Jo vinc d'un col·lectiu, com pot ser l'església catòlica, que es creuen que tenen el privilegi de la bondat, i no. La bondat és una capacitat humana, tant de l'agnòstic, l'ateu, el que és del Barça o el que és de l'Espanyol, i això aquests dies ho he notat: l'obertura d'uns i altres”, assenyalava.

La Fundació, a ple rendiment

La Fundació Pare Manel ha estat al peu del canó aquests dies, tot i haver de paraitzar l'activitat de cara al públic amb el decret de l'estat d'alarma, el 14 de març passat. El director, Xavier Capdevila, explica que als barris on treballen s'han generat grups d'autoajuda popular que han col·laborat, especialment, en la distribució d'aliments i de material informàtic perquè els infants poguessin seguir les classes. Tot i això, apunta que, encara que aquestes han estat les necessitats més immediates, s'ha de veure l'afectació de la crisi a llarg termini. “Les crisis, siguin sanitàries o el que siguin, sempre impacten als mateixos llocs”, assenyalava Capdevila.

De moment estan intentant impulsar “més espais de lleure que mai” per a aquest estiu, i calculen que entre 350 i 400 infants participaran en el seus casals durant el juliol i l'agost. Capdevila assenyalava que les dificultats a llarg termini generades per la crisi es reflectiran en la disminució de les rendes de les famílies. “Caldrà consolidar les xarxes de suport, que no siguin només per a emergències”, afegeix. Una de les línies de treball de la Fundació és que aquestes mateixes xarxes puguin no només atendre les necessitats socials, sinó generar oportunitats econòmiques en si mateixes, sempre des del territori. És el que ha passat amb la Xarxa de Dones Cosidores, creada a partir de la sinergia veïnal pocs mesos

El Pare Manel al despatx de casa seva, on va atendre les preguntes d'El Quinze'.

La Fundació està fortament enxarxada amb el teixit associatiu dels barris on treballa

Aquest estiu impulsarà més espais de lleure que mai i els casals acolliran fins a uns 400 infants

La Xarxa de Dones Cosidores ha fet 12.000 mascaretes per a espais com residències o CAP

abans de la pandèmia amb el suport de la Fundació. Durant el confinament, la trentena de dones que la formen han cosit més de 12.000 mascaretes per a centres d'atenció primària, residències de gent gran, centres de dia i apartaments tutelats, entre altres. Ara ja treballen en nous encàrrecs i miren cap a diferents projectes de futur.

La Xarxa la formen dones de diferents orígens i col·lectius, la majoria de Nou Barris. S'havia creat pocs mesos abans de l'arribada del coronavirus i ràpidament va reorientar la seva activitat cap on més es necessitava. "Ens preguntàvem què podríem fer, i entre totes va sorgir la idea de fer mascaretes", explica la Martha, una de les cosidores voluntàries. La Xarxa va sorgir després d'un viatge al Marroc en què van poder conèixer associacions de "dones fortes, valentes i amb amor per la costura", el desembre passat. Ara que ja ha passat el moment de l'emergència sanitària, però, no tenen previst aturar-se. La Martha té clar que el que les uneix és l'amor a la costura i la voluntat d'ajudar els altres. A ella l'ha ajudat a superar el confinament: "M'ha permès no estar pensant constantment. A les nou del matí em prenia un cafè, treia la màquina de cosir i era com si anés a treballar", explica. Viu amb els seus tres fills i durant el confinament s'ha quedat sense feina, perquè treballava per hores netejant cases i a totes li van dir que no hi anés. "Cosir m'ha ajudat molt", afirma.

Els lligams veïnals

La Fundació està fortament enxarxada amb el teixit associatiu del barri, tal com diu una de les famoses frases del Pare Manel: "La nostra és una història de barri". I és així. El Pare Manel assenyala una de les fotos penjades a la paret: "Els veus? Eren dos nens del barri, ara són educadors i psicòlegs a la Fundació. Allò és seu". Ell mai ha volgut protagonisme. "La nostra història ha tirat endavant per una sèrie de factors

El capellà Manel Pousa, a la plaça de la Trinitat, al barri de la Trinitat Vella de Barcelona, on viu des de fa més de 20 anys.

que hi han ajudat, no perquè hi hagi una persona o dues. És la sort que tenim".

Capdevila constata: "El que s'ha fet [des de la Fundació] és perquè ens hem rodejat de gent del territori per fer coses del territori". Com en el cas de la Xarxa de Dones Cosidores, Capdevila explica que el paper de la Fundació "està evolucionant cap a ser un actor facilitador d'aquestes iniciatives que emergeixen del territori".

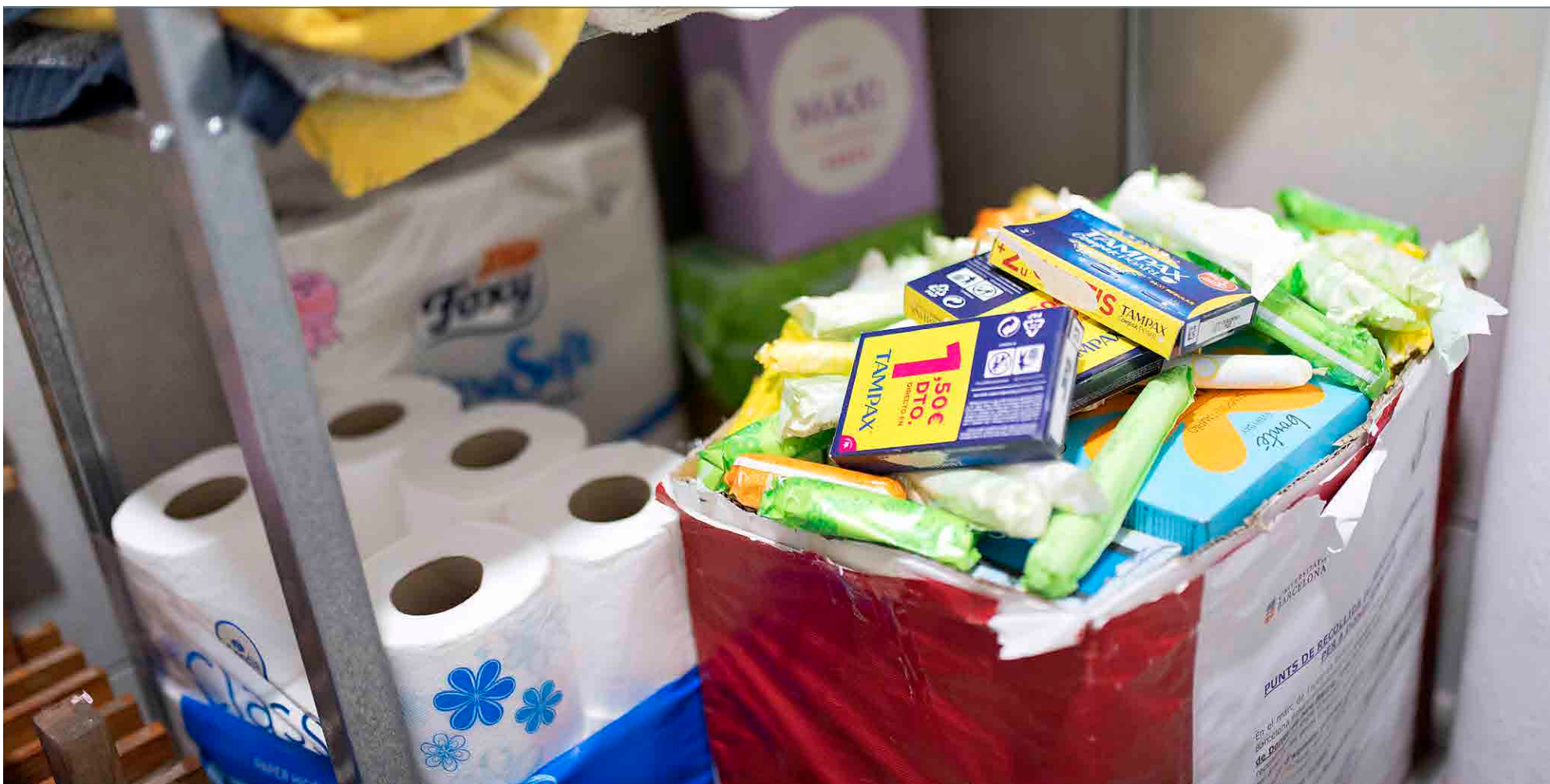
El director explica que han pogut mantenir la totalitat de la plantilla durant la crisi en part gràcies al fet que han conservat gairebé tots els projectes finançats per l'Administració. La Fundació no té una excessiva dependència de les subvencions, tot i això, perquè també es finança a través d'entitats privades, com La Caixa, i amb donacions de particulars i empreses. Una de les principals fonts de donacions és el festival Guanya't el Cel amb el Pare Manel, del qual se celebra precisament aquesta setmana la 24a edició, tot i que per primera vegada serà en línia. Comptarà amb actuacions de Joan Manel Serrat, el Tricicle,

El servei a domicili del Mercat de Montserrat

El servei a domicili del Mercat de Montserrat, al barri de les Roquetes, va haver de tancar durant el confinament, però fa unes setmanes que ha reobert. Impulsat per la Fundació Pare Manel i Barcelona Activa el 2018 per donar feina a persones a l'atur, dona servei de forma regular a més de 500 clients del barri, que reben la compra a casa. "El servei se n'ha ressentit, perquè la majoria d'usuaris són grans i aquests dies encara no baixen al mercat", explica el Víctor, un dels treballadors. A poc a poc, però, van recuperant més clients i també en guanyen de nous. Amb l'emergència s'han reinventat i han posat en marxa un número de WhatsApp perquè els veïns puguin fer les comandes sense moure's de casa. El Víctor recorda que les Roquetes és un dels barris que més ha patit el coronavirus.

Clara Segura, Bruno Oro i el Mag Lari, entre altres artistes i, com sempre, recordarà Pepe Rubianes i Carles Flavià, coimpulsors de la iniciativa i amics del capellà.

El Pare Manel viu al costat de la parròquia de la Santíssima Trinitat, tot i que ja fa temps que hi fa poques misses. Les creients que les freqüentaven fa anys han mort, i ara les que més hi van són persones del barri de la comunitat llatina o africana, explica. Tot i això, després de l'emergència sanitària tenen previst fer una missa setmanal, però no l'oficiarà ell. "A mi sempre m'han deixat anar al meu aire", diu, passejant per la plaça. Aquí li van posar una multa per saltar-se el confinament, tot i que, de fet, va sortir només per fer una trucada, ja que a la casa no hi té cobertura. De moment, no li ha arribat la sanció. Recordant anècdotes, explica que, en una de les misses que va oficiar per un difunt fa temps va posar un bolero, perquè al mort li agradaven molt... "A casa meva no eren gaire de missa, no se'm va enganxar gaire", conclou, rient.

Fora d'agenda **Pobresa menstrual**

Caixa de productes menstruals al local de l'associació Lola No Estás Sola, a Nou Barris, disponible per a les usuàries de l'espai.

Comprar menjar o compreses: el 'luxe' de menstruar

Entitats socials reclamen més serveis i productes d'higiene per a dones en risc d'exclusió social. Ho fan en un context de crisi i pandèmia com l'actual, però també de cara a un futur incert i precari

Claudia Frontino
BARCELONA

Tovallons de bar apilats en contacte amb la roba interior o paper de vàter enrotllat dins la vagina a manera de tampó. El preu dels articles menstruals, la manca d'informació i les condicions d'infrahabitatge en què viuen fa que centenars de dones a Barcelona es vegin abocades un mes rere l'altre a inventar-se estratègies per passar la menstruació malgrat els riscos que suposa per a la seva salut.

“El mes passat vaig haver de recórrer a una samarreta i estripar-la perquè no tenia compreses ni tampons. En la meua situació irregular i sense feina no em puc permetre

comprar-ne”, comenta la Fàtima. Viu temporalment en un hostal i té algunes necessitats cobertes, però no els diners per comprar aquests i altres productes. El seu cas respon al que s'anomena pobresa menstrual, un terme per denunciar la manca d'accés a productes sanitaris, banys i instal·lacions. Aquesta expressió està sovint associada a països com l'Índia o el Nepal, on existeix el *chaupadi*, una pràctica que aïlla les dones els dies que menstruen, però és molt present i invisibilitzat també a l'Estat espanyol.

Serveis bàsics

Només a Barcelona hi ha comptabilitzades més de 320 dones dormint al carrer, segons xifres de l'Ajuntament. Això vol dir que n'hi ha moltes més que no consten als registres i altres que, tot i no veure's al límit d'estar-se a la intempèrie, no tenen recursos i no poden accedir als serveis públics. És el cas de moltes usuàries de Metzineres, un espai autogestionat al Raval per a dones que consumeixen droga. La seva directora, Aura Roig, explica que durant la pandèmia han hagut d'ampliar l'horari d'atenció perquè no donaven l'abast. “Des del confinament també obrim els caps de setmana perquè tinguin espais segurs. Hem vist com ha crescut l'ús de les dutxes i els banys, i també la demanda de productes menstruals”, assegura Roig.

Al contrari del que ha passat a Metzineres, les dones que acostumava a atendre

Durant el confinament ha crescut la demanda de productes menstruals a l'espai Metzineres

No poder comprar ni compreses ni tampons les fa més susceptibles de patir infeccions

l'associació per a dones sense llar Lola No Estás Sola a Nou Barris no han pogut recórrer als serveis de l'entitat. El local on habitualment feien la bugada, esmorzaven i aconseguien roba i articles menstruals està tancat des que es va declarar l'estat d'alarma. Clara Naya, que n'és la coordinadora, lamenta que situacions així provoquin que moltes no sàpiguin on anar si volen dutxar-se o si necessiten proveir-se de compreses o tampons. “Els horaris de dutxes als albergs no són gaire compatibles amb la realitat menstrual, perquè potser no pots accedir-hi quan ho necessites i sovint no hi ha una *carxofa* o bidet per rentar-te bé”, afegeix Naya. En aquest sentit, Roig també hi veu una gran deficiència: “Trobar dutxes és una odissèa, tenen temps limitats i a vegades són fins i tot compartides”, lamenta.

Qüestió de salut

El dijous 28 de maig se celebrava el Dia Mundial per a la Visibilització Menstrual. Una data que es reivindica des del 2014 i que posa sobre la taula qüestions de gènere molt sovint silenciades a l'agenda política i mediàtica. “No es poden comprar ni compreses ni tampons perquè no s'ho poden permetre, i això fa que recorrin a altres solucions que les fan més susceptibles de patir infeccions lleus com la candidiasi o greus com la síndrome del xoc tòxic”, manifesta Georgina Picas, llevadora del centre d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (ASSIR) de Ciutat Vella.

En la mateixa línia, Picas i Naya coincideixen a destacar que les situacions fortes d'estrès, la manca d'estabilitat i una mala nutrició poden, fins i tot, provocar la desaparició de la regla, cosa que es coneix com tenir amenorrea. I en el cas de les drogodependents, a més a més, poden veure alterat el cicle menstrual pel consum d'opiacis, com explica Roig.

Menjar o menstruar

“Moltes mares no s'ho pensaran dues vegades abans de triar entre un bric de llet o un paquet de compreses”, diu la Naty, membre de la Red de Cuidados Antirracistas. Aquesta és una de les moltes xarxes veïnals que denuncien la manca de recursos i ser-

veis a la ciutat i que recullen aliments i productes per a persones en situació de vulnerabilitat, principalment racialitzades. Georgina Picas també lamenta aquestes condicions evidenciades ara per la pandèmia del coronavirus, però presents a la ciutat des de fa temps: “Conec molts casos en què és real la dicotomia d'haver d'escollir entre menjar o compreses”.

Aquest dilema no existeix, per exemple, a l'hora d'escollir quin tipus de producte menstrual adquirir o demanar. En circumstàncies de carrer o d'exclusió social, la copa menstrual o les compreses reutilitzables no són una opció. Naya, Roig i Picas estan d'acord que aquesta tipologia d'articles, malgrat ser sostenibles i estar de moda, no són útils en la majoria dels casos que atenen, perquè requereixen l'accés a lavabos i rentadores de forma recurrent.

Exposades al risc

Per a les copes menstruals es recomana que es buidin cada sis o vuit hores i també que es bullin per poder-les desinfectar. En el cas de les compreses reutilitzables, cal dur una bossa de plàstic per anar-les guardant a mesura que es fan servir i tenir accés a una aixeta per esbandir-les amb aigua freda per, posteriorment, ficar-les a la rentadora. Sens dubte, unes rutines molt allunyades de la realitat de les usuàries de Lola No Estás Sola, Metzineres o l'ASSIR. “Hauríem de fer pressió perquè hi hagués productes d'higiene menstrual gratuïts”, insta Picas, referint-se a serveis d'atenció sanitària o dispensadors en llocs públics.

Les dones en exclusió residencial o social han de fer front a violències que sovint passen desapercebudes per la gent o són ignorades per l'Administració. Segons la Universitat de Barcelona (UB), en una re-

cerca presentada el mes de novembre passat, es calcula que set de cada deu dones sense llar haurien patit abusos o violència masclista prèviament. A quines altres situacions han de fer front després?

En primer lloc podem parlar d'espais no segurs. Estan exposades a un risc més alt d'abusos físics, sexuals i psicològics, tant si es troben en situació de carrer com en alguns dels recursos, ja siguin instal·lacions mixtes, allotjaments temporals o habitatges insegurs. A més, és una pràctica estesa oferir allotjament a dones a canvi de sexe o a canvi de tasques de cura o neteja. En segon lloc, l'embaràs. És difícil accedir a serveis sanitaris si es dorm al carrer o no es tenen recursos econòmics o xarxa de suport. Els riscos per a la salut de la mare i la criatura són elevats, i és per això que recursos com l'ASSIR o Lola No Estás Sola treballen per l'acompanyament en aquest sentit.

En escenaris d'addiccions i salut mental s'incrementa la possibilitat de consumir alcohol i altres substàncies quan no es té estabilitat emocional i econòmica. A més, la manca d'accés a ajuda professional i d'un lloc segur on consumir pot agreujar els

Quan vius al carrer, la copa menstrual o les compreses reutilitzables no són una opció

Segons la UB, set de cada deu dones sense llar ha patit abans abusos o violència masclista

síntomes i desembocar en malalties mentals cròniques. Accedir al mercat laboral si no es té un habitatge segur i permanent, o si no es pot conciliar amb les tasques familiars i de cures, és molt complicat. Les entitats, l'Administració i les empreses tenen un paper clau en aquest sentit i també per garantir l'accés igualitari i no discriminatori als llocs de treball.

Trencar tabús amb pluralitat

Quan es parla de menstruació, en la majoria de casos, s'associa a un tema de dones. Amb aquesta generalització hi ha persones i col·lectius que no se senten interpel·lats. Aura Roig explica com a Metzineres atenen usuàries que no tenen la regla perquè són transgènere: “El simbolisme que li atribuïm a la regla com a fet distintiu de ser dona ha fet que hàgim de buscar maneres d'abordar-lo sense que la menstruació sigui sinònim de ser dona”. Des de la Red de Cuidados Antirracistas, la Naty també alerta d'aquest fet. “Treballem amb companyes trans, travestis i no binàries. El Dia Mundial per a la Visibilització Menstrual obvia sovint que no tots els cossos menstruants són dones ni totes les dones menstruen”, reclama.

Així mateix, la Naty creu que el tabú associat a la menstruació té a molt a veure amb les creences religioses d'Occident: “A moltes tribus indígenes no tenen aquests tabús! Això es va agreujar amb la tradició judeocristiana i la colonització, on el cos de la dona es considera impur”. A aquesta afirmació s'hi afegeix Picas, que assegura que les dones —o persones menstruants— en risc d'exclusió social “no tenen accés a les compreses i tampons perquè segueix sent un tema tabú” i això fa que es vegin “abocades a una doble estigmatització: ser menstruants i ser vulnerables”.

Tancament d'instal·lacions

A Barcelona durant la pandèmia s'han tancat nombroses instal·lacions a les quals moltes persones accedien de forma regular per qüestions d'higiene. Segons Arrels Fundació, només queden una dotzena de recursos amb servei de dutxes. Ferran Busquets, director de l'entitat, creu que en un moment com l'actual “és molt difícil que l'Administració pugui donar respostes noves a un problema nou”. Considera que, tot i que l'ideal seria que se n'encarregués l'Administració, les iniciatives privades són ara “la millor solució” per fer front a les necessitats de les persones sense llar.

El rober de Lola No Estás Sola, on guarden peces de roba i complements.

¿Qué se podrá hacer y qué no tras el desconfinamiento?

El Gobierno español aprueba el decreto ley que fija las medidas de seguridad una vez superadas las fases previstas. La mascarilla y la distancia de seguridad mínima de 1,5 metros, obligatorias

Maria Rubio
BARCELONA

Los constantes saltos de fase cada vez nos van acercando más a la mal llamada *nueva normalidad*, un retorno a la vida anterior versión beta que se espera que llegue por primera vez el 21 de junio a algunas regiones del Estado y que el Gobierno español acaba de darle forma con la aprobación de un decreto ley. En este nuevo estadio, la ciudadanía se verá obligada a respetar unas medidas de prevención sanitarias con las que tendrá que convivir hasta que la ciencia encuentre un remedio para el coronavirus. El contenido de este decreto ley, que cuenta con la luz verde del Ejecutivo español, también ha suscitado pugnas políticas en el Congreso de los Diputados, donde el Gobierno de coalición entre el PSOE y Unidas Podemos sigue entre dos aguas con las alianzas entre un Ciudadanos pactista de 10 diputados y los partidos soberanistas.

En esta ocasión, el Ejecutivo estatal ha encontrado los apoyos del PNV

y de Ciudadanos para ratificarlo en la cámara baja. Quien de momento se mantiene en el *no* son los partidos independentistas catalanes, JxCat, CUP y incluso ERC –aunque las negociaciones continúan abiertas–, que consideran que se trata de un decreto “recentralizador” –a pesar de que el PNV defiende lo contrario–, ya que el Gobierno español se ha reservado la posibilidad de volver a tomar el control desde Madrid “en caso de necesidad urgente”. “Volvemos a encontrarnos sin diálogo, sin cooperación, sin colaboración con el resto de administraciones públicas”, denunciaba la portavoz de los republicanos, Marta Vilalta.

A las incansables demandas desde la Generalitat pidiendo el retorno de las competencias, hay que sumarle que Esquerra no quiere participar en alianzas donde Cs esté presente: “Todo no puede ser; dime con quién pactas y te diré qué pactas”, decía el portavoz del grupo en el Congreso, Gabriel Rufián. Por ahora, estas son las medidas que el Gobierno español contempla una vez se superen las tres fases de desconfinamiento.

¿CUÁNDO ACABARÁ LA ‘NUEVA NORMALIDAD’?

Lo decidirá el Gobierno español “habiendo escuchado a las comunidades en el seno del Consejo Interterritorial de Salud” y según los informes del Centro de Coordinación de Alertas y Emergencias Sanitarias (CCAES). El Ejecutivo será quien establezca que se dan “las condiciones adecuadas” para poner fin a las medidas. Esto dependerá de la obtención de una “terapia eficaz o una vacuna efectiva”.

¿QUIÉN LA GESTIONARÁ? ¿LA GENERALITAT O MADRID?

Serán las autonomías las que la gestionen. También será la Generalitat la que mande la superación de la fase 3 y la entrada a la *nueva normalidad* de cada región sanitaria. Aun así, el Ejecutivo español se reserva la posibilidad de “recentralizar” medidas en caso de emergencia.

¿Seguirá habiendo distancia de seguridad?

Sí, y será de “al menos 1,5 metros”.

¿Sigue siendo obligatoria la mascarilla?

Sí, cuando no pueda mantenerse la distancia de seguridad. Todas las personas mayores de 6 años deberán llevarla a menos que tengan algún tipo de enfermedad respiratoria. Para el resto, esta será obligatoria tanto al aire libre como en espacios cerrados. El incumplimiento de esta medida será sancionado con 100 euros de multa.

¿Volverá el trabajo presencial?

Si se pueden garantizar las medidas de seguridad, sí. En caso de que no, los empleadores deberán proporcionar equipos de seguridad personal y/o potenciar el teletrabajo.

Las personas que presenten síntomas de coronavirus no deberán ir al centro de trabajo.

¿Los colegios e institutos también volverán a la normalidad?

Según el decreto, deberán adoptar las medidas de seguridad y evitar aglomeraciones. En el caso de Catalunya, el Departament d'Educació estudia habilitar más equipamientos físicos para reducir la ratio de alumnos y cumplir con la medida.

¿Qué pasa con las residencias de ancianos?

Todos los equipamientos de servicios sociales deberán estar conectados con los recursos sanitarios. Todos ellos deben elaborar un plan de contingencia para la detección precoz del coronavirus.

¿Se podrá usar el transporte público?

Tanto si es por carretera, ferrocarril o mar, deberá respetar la ocupación establecida. Las operadoras de vuelos podrán mantener los registros un mínimo de cuatro semanas por si hay que rastrear contactos.

¿Se harán pruebas PCR?

Los servicios de salud deben garantizar que pueden hacer PCR a cualquier persona tan pronto como presente síntomas.

Cuando el 'otro' es un terrorista

Del movimiento Antifa en EE. UU. al independentismo catalán: cómo la extrema derecha utiliza el terrorismo como arma deslegitimadora

Alejandro Torrús
MADRID

El presidente de los Estados Unidos, Donald Trump, no es el primer mandatario que acusa a los antifascistas de terrorismo. Con su intención de prohibir el movimiento Antifa, al que identifica como supuesto impulsor de las protestas por el asesinato de George Floyd, Trump ha reavivado a la extrema derecha.

Las palabras de Trump tuvieron eco rápidamente en Vox, que señaló que en España [a los antifascistas] “el PSOE los sientan (sic) en el Consejo de Ministros y en el CNT”, en una clara referencia a Unidas Podemos y su líder, Pablo Iglesias. Días después, Santiago Abascal volvía a insistir en esta relación de ideas en Twitter: “El Gobierno de socialistas y comunistas, y los hipócritas pijiprogres, alientan a las turbas antifa y de ilegales que atacan a la Policía”.

Deslegitimar al enemigo

La táctica de Trump y de Vox es idéntica en este caso. Según Mark Bray, autor del libro *Antifa* (Capitán Swing), Trump utiliza la palabra *terrorista* para “deslegitimar la política de un enemigo”. La explicación de Bray sirve perfectamente para explicar por qué Vox se sumó rápidamente a la estrategia de deslegitimar la política de un enemigo, en este caso, Unidas Podemos.

Durante el estado de alarma los insultos no han cesado. El último, el de la portavoz del PP en el Congreso, Cayetana Álvarez de Toledo, que afirmó que el padre de Pablo Iglesias era un “terrorista”. Esta estrategia de “deslegitimación” del adversario político ya se dio en el 15-M, en contra de un supuesto terrorismo anarquista y en el independentismo catalán.

El señalamiento del *otro* se aceleró en España con el 15-M. De repente, miles de jóvenes salieron a las calles. Esperanza Aguirre, en 2011 presidenta de la Comunidad de Madrid y aspirante a liderar el PP, dijo que detrás del 15-M se podía “esconder

un golpe de Estado”. Mercedes Alonso, alcaldesa entonces de Elche (Alicante), señalaba que en la plaza de la ciudad donde se manifestaba el 15-M había “miembros de ETA”; y Cristina Cifuentes, en aquel momento delegada del Gobierno en Madrid, señaló que en la Plataforma de Afectados por la Hipoteca (PAH) había “ciertas inquietudes de apoyos a grupos filoetarras”.

Era el inicio de una serie de ataques por parte de la derecha fuera de toda regla democrática. Sin embargo, tampoco sorprendía, puesto que el PP, desde la oposición, ya había relacionado a ETA con el Gobierno de Rodríguez Zapatero, y siguió haciéndolo una vez llegó al poder. Sucedió con el humorista Facu Díaz, con el concejal de Ahora Madrid Guillermo Zapata, o con el rapero Valtone, sin olvidar el caso de los titiriteros y su pancarta de “Gora Alka Eta”.

El supuesto enemigo anarquista

Pandora y *Piñata* son otro ejemplo de operaciones policiales en busca de un supuesto terrorismo anarquista que, pese al despliegue de la Audiencia Nacional, nunca pudo demostrarse. El 16 de diciembre de 2014, alrededor de 500 agentes de los Mossos d'Esquadra se desplegaron por casas y locales de Barcelona, Manresa y Sabadell. El resultado, once personas detenidas de las cuales siete entraron en prisión incondicional. El magistrado de la Audiencia Nacional Gómez Bermúdez les atribuyó la comisión de delitos de constitución, promoción, dirección y pertenencia a organización terrorista, con delitos de tenencia y depósito de sustancias o aparatos explosivos con finalidad terrorista.

Ambas operaciones policiales pusieron fin a una larga lista de advertencias de las autoridades que, meses antes, avisaban de los peligros del anarquismo. Ignacio Cosidó, exdirector general de la Policía,

anunciaba que “el terrorismo anarquista” se había “implantado en España” y que había “riesgo de atentados”. Ambas causas fueron archivadas al no poder demostrarse la existencia de ninguna organización terrorista de cariz anarquista. En esta misma línea se sitúa el caso de Nahuel, un joven miembro del colectivo Straight Edge, que fue acusado junto a cinco de sus compañeros de organización criminal con fines terroristas. Tras 16 meses en prisión, fueron absueltos de todos los cargos.

El 'terrorismo' catalán

La causa contra un supuesto comando terrorista en Catalunya sigue abierta. Sin embargo, todos los detenidos están en libertad y la causa judicial ha ido perdiendo fuelle con el paso de los meses.

En septiembre de 2019, las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad del Estado protagonizaron una de las operaciones antiterroristas más visualmente espectaculares de los últimos años. Se trataba de la detención de nueve miembros de los Comités de Defensa de la República (CDR), que, según la tesis de la Fiscalía de la Audiencia Nacional, tenían planes avanzados para atacar en fechas próximas.

Siete de ellos fueron enviados a prisión incondicional y la teoría de que existía un terrorismo independentista catalán dispuesto a atacar corrió como la pólvora entre medios y población. Los periódicos *El Mundo*, *ABC* y *La Razón* se hicieron eco de estas informaciones en sus portadas.

Sin embargo, apenas tres meses después del inicio de esta operación, todos fueron puestos en libertad bajo fianza. Cabe destacar que esta tampoco era la primera ocasión en la que los CDR eran vinculados con el terrorismo. Ya en 2018 fue detenida por el mismo juzgado Tamara Carrasco, acusada de delitos de terrorismo y rebelión.

Trump y Vox utilizan la palabra 'terrorista' para “deslegitimar la política de un enemigo”

Este fenómeno se dio también con el 15-M y con el supuesto terrorismo anarquista

La teoría del terrorismo independentista corrió como la pólvora entre medios y población

Concentración en Sabadell de apoyo a los miembros de los CDR detenidos en 2019.

LLIBRES PER DESXIFRAR L'ENIGMA VERDAGUER

**EL POETA ENCARA
GENERA PASSIONS I
FICCIONS: DURANT
LA PANDÈMIA, S'HAN
PUBLICAT DOS LLIBRES
SOBRE LA SEVA VIDA.
MOSTREN UN PERSONATGE
CONTRADICTORI, TORTURAT
I DOTAT PER A LA POESIA**

Lidia Penelo
BARCELONA

Segons les indicacions del mapa de Google, del carrer dels Mirallers fins al Palau Moja es triga 12 minuts caminant. S'hi feien exorcismes al carrer dels Mirallers de Barcelona; per ser exactes al quart segona del número 7. Aquell pis es coneixia com la Casa d'Oració i Jacint Verdaguer, entre el 1890 i el 1892, hi anava sovint. Del que en deien els “posseïts” en va prendre notes que es poden llegir a *Dimonis. Apunts de Jacint Verdaguer a la casa d'oració* (Verdaguer Edicions), un volum editat i comentat per Enric Casasses. I ara anem al Palau Moja, on Jacint Verdaguer va tenir una cambra pròpia durant 15 anys –del 1876 al 1891– perquè treballava per als marquesos de Comillas. Frequentar al mateix temps localitzacions tan contraposades ja indica que Mossèn Cinto va tenir una vida farcida de contradiccions.

Jacint Verdaguer i Santaló (1845-1902) als 10 anys va entrar al seminari de Vic. Si eres fill d'una família pagesa de Folgueroles i volies estudiar havies de passar

pel seminari, però allà, a banda de l'església catòlica també hi va trobar la poesia. El 1865, quan tenia 20 anys, guanya la Flor Natural dels Jocs Florals de Barcelona. Recull el premi vestit de pagès, amb barretina, espadenyes i mitges blanques. De fet, és una de les poques imatges que es conserven d'ell sense sotana. Les visites al carrer dels Mirallers i repartir almoines entre els anarquistes –entre altres afers– li van fer partir peres amb els marquesos de Comillas. I enemistar-se amb la gent que li havia donat feina un grapat d'anys li va reportar conseqüències greus. Tant que per dir-hi la seva va escriure *En defensa pròpia*, una sèrie d'articles que es van publicar a la premsa progressista de l'època i que Tusquets va reeditar el 2015.

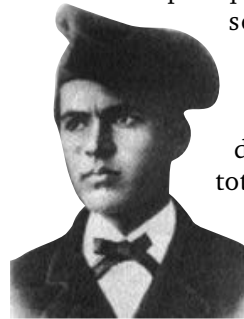
Mística i erotisme

Jacint Verdaguer és el pare de *Canigó*, un poema de més de 4.000 versos que s'ha interpretat com el símbol del naixement de la nació catalana. Però abans de consagrar-se amb aquesta obra, Verdaguer va escriure poesies pastorals i amatòries que es troben recollides a la recopilació pòstuma anomenada *Jovenívoles*. Una vegada ordenat sacerdot, el 1870, la seva activitat literària es va centrar en la poesia religiosa, en temes històrics i patriòtics i composicions populars com *L'emigrant*, *El noi de la mare* o *El Virolai*. Però el tema de les relacions amoroses no el va arraconar del tot. Llegint *Canigó*, esquitxat d'escenes eròtiques, es fa difícil no pensar que el personatge de Gentil podria ser un àlter ego del mateix Verdaguer. Estirant el fil també és un fet que va traduir poesia eròtica: *El Càntic dels càntics*, un llibre de l'Antic Testament publicat al segon volum de la seva obra completa. Aquí un tastet: “*Los teus llavis són / mel·líflua bresca; / la mel i la llet / brollen de ta llengua; / l'odor de tos vestiments / és com l'odor de l'encens*”.

La magnitud de la seva obra fan de Verdaguer l'escriptor català més destacat del segle XIX, i molts acadèmics el consideren el fundador de la literatura catalana moderna. Al poeta Pere Gimferrer li agrada recordar que quan Verdaguer escrivia els seus poemes èpics Víctor Hugo vivia i a Baudelaire encara no el llegia ningú.

Una vida de pel·lícula

Jacint Verdaguer no va tenir l'aparent vida tranquil·la d'un capellà de poble que als vespres fa poemes, i de les seves peripècies vitals se n'ha fet literatura. Andreu Carranza va guanyar el 2015 el premi Josep Pla amb la novel·la *El poeta del poble* (Destino) on presenta un Verdaguer torturat pel dilema entre el calze i la lira. La imatge del Verdaguer amb barret, sotana i parai-gua trescant muntanyes a la caça de paraules apareix al llibre de Carranza, i també a la novel·la *Entre l'infern i la glòria* (Edicions 1984) a la qual Àlvar Valls ha dedicat 15 anys de la seva vida buscant documentació i escrivint. Valls ha construït una novel·la monumental de 1.000 pàgines que se centra en els 18 darrers dies de vida del poeta però que condensa tot el que se sap sobre Verdaguer. Un llibre imprescindible per als seguidors de l'autor de *L'Atlàntida* i que, tot i haver-se publicat en temps de coronavirus ja circula.

WIKIPEDIA

La novel·la *Fills de la terra dura*

Abans de consagrar-se amb 'Canigó', va escriure poesies pastorals i amatòries

La novel·la de mil pàgines 'Entre l'infern i la glòria' s'ha publicat en temps de coronavirus

(Comanegra), de Daniel Palomares, també tracta de la vida de Jacint Verdaguer i es va publicar el febrer passat. “Em cridava l'atenció que tants anys després encara provoqui debats i enemistats ferotges entre els seus admiradors. I m'atreia com va acabar: al final, el bisbe Murgadas va ser una mica el Marchena de Verdaguer”, explica Palomares, que va començar a treballar la història com un guió cinematogràfic el 2007.

Tot i que si fos fill de Portsmouth la BBC fa dècades que li hauria dedicat minisèries i documentals, Jacint Verdaguer també té una pel·lícula: *L'enigma Verdaguer*, de Lluís Maria Güell (2019). La cinta és una bona passejada introductòria a l'univers d'aquest mite literari indomable. Però el millor per conèixer a un autor és llegir-lo i, gràcies a l'acord entre la Fundació Jacint Verdaguer i Edicions 62, *Canigó* es pot descarregar gratis en format PDF. A partir d'aquí, doncs, anar fent.

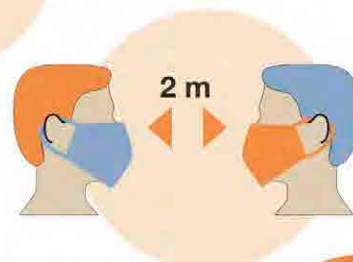
El monument de Folgueroles cobert de flors pel 175è aniversari de Verdaguer.

Quan facis trobades familiars i amb amics, **recorda seguir les mesures de prevenció**

/ Evita fer **abraçades i petons**, encara que hagi estat confinat i no hagi tingut contacte amb altres persones.

/ Respecta la distància de seguretat de **dos metres** respecte les altres persones.

/ No comparteixis **gots, coberts, begudes ni plats**.

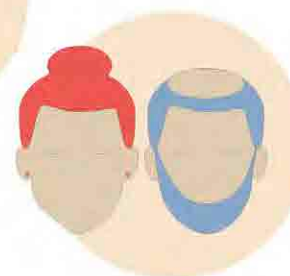
/ Extrema el rentat freqüent de les mans amb **aigua i sabó** o amb una **solució hidroalcohòlica**.

/ És molt recomanable l'ús de la mascareta.

/ Evita fer trobades amb persones **vulnerables** i amb **gent gran**, però si ho fas, **extrema les mesures de precaució**.

/ **Recorda:** la detecció precoç de les persones amb **COVID-19** i la ràpida **identificació i aïllament** dels contactes estrets és fonamental per **mantenir el control** de la pandèmia.

No ens podem relaxar. Evitem un rebrot!

Per a més informació, consulta canalsalut.gencat.cat/coronavirus

MÚSICA, TEATRE I CINEMA ES DESCONFINEN A L'ESTIU

DEIXANT DE BANDA ELS ESDEVENIMENTS QUE HAN PASSAT A L'ANY QUE VE, MOLTS ALTRES S'HAN ADAPTAT A LA SITUACIÓ APOSTANT PER ARTISTES LOCALS, AFORAMENTS REDUÏTS I MESURES DE SEGURETAT I HIGIENE

Judith Vives
BARCELONA

Amb la desescalada i el que serà la *nova normalitat*, molts esdeveniments i festivals d'estiu han decidit seguir endavant i adaptar les seves programacions a les condicions actuals. Encara que, salvant les distàncies amb el que havia sigut la programació estiuenca habitual, aquests mesos de juliol i agost serà possible gaudir de música i teatre en directe, veure cinema en pantalla gran, i fins i tot de celebrar un Sant Jordi que el coronavirus va deixar en suspens.

Pel que fa als grans festivals de música que se celebren arreu de la geografia catalana, a Barcelona el Primavera Sound impulsa des de finals de juny fins al setembre les Nits del Fòrum. S'hi faran concerts combinats amb oferta gastronòmica i DJ, començant el 27 de juny amb Monterrosa + La Prohibida. S'hi inclouran directes de grups com Los Punsetes, La Mala, Christina Rosenvinge, Mishima, Núria Graham, Kiko Veneno, Dorian o Diego El Cigala.

El Cruïlla de Cultures es readapta a la situació amb el Cruïlla XXS, que de l'1 al 31 de juliol oferirà l'oportunitat de veure en diferents escenaris de la ciutat més de 200 artistes locals, com ara Joan Colomo, Mazoni, Obeses, Ebri Knight, Sanjosex, Delafé, Pau Riba o Ladilla Rusa. La programació inclourà dansa, arts escèniques i circ. Destaca l'espectacle de La Fura dels Baus *NN (Nova Normalitat)*, que es podrà veure el 3 i el 4 de juliol a l'Hospital de Sant Pau.

I encara a Barcelona, el Festival de Pedralbes ha decidit convidar altres locals i equipaments per, de forma conjunta, oferir música en directe i gastronomia als Jardins de Pedralbes, que, a partir del 9 o 10 de juliol i fins a mitjans de setembre, es transformaran en un gran espai de lleure, amb actuacions diàries que es podran seguir des de taules separades.

El Liceu, en col·laboració amb altres festivals, ha organitzat una petita programació estiuenca que arrencarà el 22 de juny amb *Concierto para el bioceno*, de l'artista conceptual Eugenio Ampudia. Els dies 9 i 10 de juliol, als jardins del TNC, actuarà l'Ensemble de l'Orquestra del Liceu, amb l'obra de Max Richter *Vivaldi Recomposed*. El 16 de juliol es faran concerts de Cambra als Jardins de Sant Pau. I altres locals també recuperen els directes, com per exemple la Nova Jazz Cava de Terrassa, amb el Cicle d'Estiu al Pati Jazz a la Fresca, a partir del 19 de juny i fins al 31 de juliol. Els concerts a l'aire lliure tindran lloc els divendres i dissabtes a les 22 h. Obrirà la programació el jazz swing dels Three Little Birds.

Música a la Costa Brava

Sons del Món, una de les grans cites d'estiu de la Costa Brava, confirma la seva 13a edició amb Sopa de Cabra, Manel i Stay Homas com a avançament de programació. Els concerts es faran del 31 de juliol al 16 d'agost a la Ciutadella de Roses. També els Stay Homas obriran el 5 d'agost la versió del Festival de Porta Ferrada reformulada i concentrada en aquest mes. El cartell manté els concerts d'Albert Pla, Los Secretos + Coque Malla, Nil Moliner, Arnau Griso, Jethro Tull, Amaral o Manel, i incorpora Sopa de Cabra, Els Amics de las Arts, Miguel Poveda, Ara Malikian i Andrea Motis. Abans d'aquestes dues cites, però, Girona acollirà del 26 de juny a l'11 de juliol el posposat festival Strenes, centrat en la presentació de nous treballs d'artistes catalans. Els concerts tindran lloc en diversos espais i comptaran amb artistes com La Casa Azul, Blaumut, Suu, Miki Núñez, Sopa de Cabra o Obeses.

El festival Grec

Encara en música, però també pel que fa a teatre, el festival Grec de Barcelona es reinventa per donar suport a les companyies locals. Durant el juliol i el setembre, a diver-

Els membres dels Stay Homas, que actuaran, entre altres festivals, al Grec.

Retrobament amb la pantalla gran

Per als més cinèfils, una de les cites importants arribarà just després de Sant Joan. La quarta edició del Festival Internacional de Cinema de Barcelona-Sant Jordi se celebrarà del 25 de juny al 2 de juliol als Cinemes Verdi de Barcelona. El film *Uno para todos*, dirigit per David Illundain i protagonitzat per David Verdager, donarà el tret de sortida al festival. De fet, els Cinemes Verdi reobriran aquell divendres amb *Cinema Paradiso*, la mítica pel·lícula de Giuseppe Tornatore. Aquesta projecció vol servir com a "carta d'amor al cinema" després del confinament.

sos escenaris de la ciutat es podran veure una cinquantena de produccions locals, així com 30 espectacles cancel·lats durant el confinament i 15 propostes de fora de Catalunya. El Teatre Grec i altres sales obriran amb una reducció a un terç de l'aforament i amb els protocols decretats per les autoritats sanitàries. Algunes de les produccions també s'emetràn en directe o en diferit per la ràdio i la televisió. Carme Portacelli, Agrupación Señor Serrano, Alba Sarraute i Les Ofèlies, Manel, Omara Portuondo, Stay Homas, Els Amics de les Arts, Sílvia Pérez Cruz, Xavier Sabata i Núria Rial, Peeping Tom, La Veronal o Baró d'Evel formen part de la programació.

I per als lletraferits –i la ciutadania en general– que es van quedar sense Sant Jordi, la data a marcar al calendari és el 23 de juliol, dia acordat per la Cambra del Llibre i el Gremi de Floristes i del sector de la flor de Catalunya per celebrar la diada. De moment no n'ha transcendit el format.

Cultura Agenda

Els museus tornen amb mostres prorrogades

J. V.

Aquest cap de setmana ja podem tornar a visitar diversos museus de Barcelona. La majoria tenen previst obrir aquest divendres, si és que no ho han fet ja al llarg de la setmana. La Virreina, per exemple, reobre amb les quatre exposicions que s'havien d'inaugurar tot just quan va començar el període de confinament, dedicades a Barbara Hammer, Daniel G. Andújar, Susan Sontag i Rafel Bernis. I també es podrà tornar al CCCB, que reobre amb l'exposició *Gameplay*, una mostra que fa un viatge als orígens dels videojocs i n'analitza el llenguatge i l'impacte en l'art i en la societat.

El Museu Picasso obrirà amb un terç de l'aforament per garantir les mesures de seguretat i prevenció, i es podrà visitar amb una entrada de tarifa reduïda de set euros. Pel que fa a la Fundació Tàpies, reobrirà en dues etapes: la primera, parcial, el 12 de juny, i la segona, completa, el 19 de juny. El centre ha prorrogat les tres exposicions vigents, dedicades a Antoni Tàpies: *L'àcid és el meu ganivet*, *Teatre* i *Certesentes sentides*.

A l'Arts Santa Mònica ja s'hi pot tornar a veure l'exposició *Lluís Llach: com un arbre nu*. La Fundació Vila Casas obre aquest cap

Mostra de Daniel G. Andújar a la Virreina.

de setmana tots els seus museus –Espais Volart i Can Framis a Barcelona, Can Mario a Palafrugell i Palau Solterra a Torroella de Montgrí–. Ho fa ampliant dates de visita de les exposicions afectades pel tancament.

La Filmoteca ha reiniciat aquesta setmana la seva activitat reobrint l'exposició *David Lynch. Somnis: Homenatge a Fellini*, que s'ha prorrogat fins al 30 d'agost. Les projeccions es reprendran el 26 de juny.

DATA Des d'aquesta setmana
LLOC Diversos museus de Barcelona
PREU En funció de l'espai

Us Estrimem Fest, música online per a petits i grans

Us Estrimem Fest es una iniciativa online impulsada per quatre dels grups més actius de la música familiar a Catalunya: Dàmaris Gelabert, El Pot Petit, Reggae per Xics i Xiula. Mentre no poden tocar en directe, han organitzat un festival en *streaming* amb contingut musical de qualitat per a petits i grans. Els concerts van començar el cap de setmana passat i seguiran el 13 i 14 de juny.

Dissabte 13 serà el torn de Xiula, tota una experiència d'animació musical: els seus espectacles engresquen tota mena de públic, i així han aconseguit posicionar-se com un dels referents de la música familiar i més enllà. En aquest concert presentaran el xou *Dintrissim live*, amb novetats com *Em quedo a casa*, la cançó del confinament.

Diumenge 14 serà el torn de Dàmaris Gelabert. Pedagogia, musicoterapeuta, au-

tora i cantant de cançons infantils, és una de les referents en aquest àmbit gràcies a un contingut pedagògic molt valorat per escoles i famílies. El seu canal de YouTube ja supera els 2.000.000 de subscriptors. Al Us Estrimem Fest presenta l'espectacle *Mou el cos*, un concert que contagia optimisme i que convida a tothom a moure's amb les seves cançons més conegudes. Comptarà amb la incorporació de dues noves veus, Julen Gerrikabeitia i Laia Martínez.

Tots els concerts s'emetraran en directe per *streaming* des de l'Auditori de Girona a les 18 h i estaran disponibles per veure'ls online durant les 24 hores següents.

DATA Fins al 14 de juny
LLOC Web de l'Auditori de Girona
PREU 20 €

L'Animac recupera la sèrie en 'stop-motion' 'Pat i Mat'

L'Animac, la Mostra Internacional de Cinema d'Animació de Catalunya, que se celebra a Lleida, ha fet entrar el cinema d'animació a casa durant el confinament amb propostes com l'Animac Vintage, on es recuperen els clàssics del gènere. Dins d'aquest cicle, i en col·laboració amb el Centre Txec de Madrid, es pot veure fins al 20 de juny vinent la sèrie en *stop-motion* dels anys 70 *Pat i Mat*. Es tracta d'una selecció de deu episodis d'aquesta producció, que es complementa amb un reportatge sobre la seva història, presentat per l'especialista en animació *stop-motion* Adrián Encinas.

Pat i Mat és una sèrie de ninots animats amb aquesta tècnica que consisteix a fotografiar objectes fotograma a

fotograma per dotar-los de moviment. La sèrie va ser creada l'any 1976 a Txecoslovàquia pel director d'animació Lubomír Beneš i l'artista Vladimír Jiránek. Inicialment la van imaginar com un producte d'entreteniment per a adults, però de seguida van adonar-se que la història d'aquests dos homenots maldestres tenia èxit i molt bona acollida entre grans i petits. Com que no està dialogada, la música de Petr Skoumøl hi juga un paper fonamental. La sèrie es pot veure a la pàgina web de l'Animac i al seu canal de Vimeo, de forma gratuïta.

DATA Fins al 20 de juny
LLOC Web de l'Animac
PREU Gratuït

L'Animac d'enguany permet recuperar la sèrie històrica 'Pat i Mat'.

Música al Carrer torna a Ciutat Vella

El projecte Música al Carrer retorna amb una prova pilot dissenyada especialment per a la desescalada. Durant dues setmanes, els músics podran tocar en vuit punts situats als carrers del districte de Ciutat Vella. Les actuacions es faran amb mesures de seguretat per garantir la distància. Els músics tocaran en solitari i davant una audiència màxima de 10 persones.

DATA Fins al 21 de juny
LLOC Ciutat Vella (Barcelona)
PREU Gratuït

Flamencat omple YouTube de flamenc

Flamencat, el cicle de Guitar BCN que es fixa en l'escena catalana del flamenc, estrena concerts cada setmana al canal de YouTube de Radio Tele-Taxi. Són concerts amb vocació social i inclusiva que donen a conèixer talents emergents. El pròxim tindrà lloc el dijous 18 de juny (20 h) a càrrec del quintet barceloní Maruja Limón, que presenta el seu disc *Ante mí*.

DATA 18 de juny
LLOC YouTube de Radio Tele-Taxi
PREU Gratuït

Esports **Discriminació**

El racisme en l'esport, més enllà de les mobilitzacions

Molts esportistes han expressat el seu compromís antiracista durant les darreres setmanes. A l'esport, tanmateix, encara li queda molta feina per fer en aquest àmbit

Roger Castillo
BARCELONA

El moviment Black Lives Matter ha tornat a emergir amb força als Estats Units i arreu del món després de l'assassinat de George Floyd a Minnesota. Als EUA, grans estrelles com Steph Curry, Simone Biles, Mikaela Shiffrin o Colin Kaepernick s'han manifestat o expressat de forma contundent contra el racisme, i diversos jugadors i clubs del nostre país han seguit els seus passos. Els jugadors de la NBA Ricky Rubio o Pau Gasol de seguida van donar suport als manifestants, però també ho han fet projectes petits, com el Club de Bitlles Siuranenc del barri barceloní d'Horta, que culpa les "forces polítiques amb ideologies clarament feixistes" d'afavorir el racisme que "també patim al nostre país".

Racisme a l'esport català

No cal gratar gaire per detectar casos recents de racisme a l'esport català. A finals de gener, el davanter basc de l'Athletic de Bilbao Iñaki Williams va denunciar crims racistes per part d'alguns aficionats al RCDE Stadium. El club blanc-i-blau va identificar 12 persones com a responsables dels fets i

el Comitè de Competició va anunciar una investigació que determinaria en un període aproximat d'un mes la sanció per a l'Espanyol. Quatre mesos i mig després, encara no s'ha pres cap decisió oficial.

Aquesta deixadesa contrasta amb les mesures d'altres països. Sense canviar d'equip protagonista, durant el partit entre l'Espanyol i el Wolverhampton a l'Europa League de finals del mes de febrer, la policia britànica va detenir i expulsar de la grada un aficionat català per proferir insults racistes contra un jugador local.

La tebior en la lluita contra el racisme pesa com una llosa a la Lliga de Futbol Professional, que mai ha suspès un partit per càntics racistes i sovint només actua davant la denúncia directa del jugador que pateix els insults. El futbol amateur no s'escapa d'aquesta realitat, i aquest mateix curs el Vilanova de l'Aguda, de tercera catalana, va decidir abandonar el camp del Belcairenc després que el seu jugador Moussa Sarr rebés insults racistes. El cas és sorprenent per la decisió de l'equip de marxar a mig partit, però dona continuïtat a una llarga llista de casos viscuts en els darrers anys en qualsevol categoria.

També al bàsquet o l'handbol

Més enllà del futbol, el racisme també l'han patit jugadors de bàsquet com Kibi, del CB Hospitalet, en un partit de LEB Plata a Ávila de fa un parell de temporades, o l'olotina Hatou Jabby Dukuray i el brasiler César Augusto Oliveira de Almeida en el darrer lustre a les files del BM Granollers d'handbol.

Un dels jugadors que ha viscut el racisme des del camp és Keita Baldé. L'arbuicenc de l'AS Mónaco, que com a jugador del Lazio va veure com la seva afició insultava jugadors rivals pel seu color de pell, ha decidit portar la solidaritat antiracista a la pràctica i ha llogat un edifici per acollir una seixantena de temporers que estan en plena campanya de recollida de fruita i que esta-

El jugador de l'Athletic Club de Bilbao Iñaki Williams.

ven dormint als carrers de Lleida. Abans de trobar aquesta solució, el futbolista va denunciar al costat de l'activista antiracista Nogay la negativa dels hotelers de la ciutat a acollir els treballadors malgrat la seva predisposició de pagar-los l'allotjament: "Estem en un sistema desagradable en què el color de la pell o ser d'un altre país et crea un problema per llogar un habitatge".

Més enllà dels insults

La jugadora mataronina de tennis de taula Gàlia Dvorak denunciava fa uns mesos els prejudicis que sovint reben jugadores com ella, que sempre ha viscut a Catalunya, en el tractament informatiu que reben com a esportistes: "Sempre sento l'aclariment que soc 'ucraïnesa nacionalitzada', però he viscut tota la vida aquí, la meua mare ni tan sols era d'Ucraïna i no sé parlar la llengua d'aquest país. Imagineu com se senten les meves companyes que han nascut aquí, però que, com que són racialitzades, per molta gent mai no seran prou del país. A veure si sortim de la caverna".

La gran estrella de l'atletisme català per als pròxims anys és María Vicente, filla de mare castellana i pare cubà. L'esportista de l'Hospitalet de Llobregat s'endú elogis pel seu talent increïble en les proves combinades des de ben jove, però ha explicat en diverses ocasions que el seu color de pell era

Encara no hi ha sanció per als aficionats de l'Espanyol que van insultar Iñaki Williams

Dvorak: "Sempre sento que soc 'ucraïnesa nacionalitzada', però he viscut tota la vida aquí"

Vicente: "Com que guanyava i era alta, deien que mentia en la meua data de naixement"

objecte de crítica quan era més petita: "Com que guanyava i era alta, quan era cadet alguns deien que mentia en la meua data de naixement i altres es burlaven del meu color de pell. Mai em va afectar".

El racisme té múltiples cares en l'esport, que van des dels prejudicis a les agressions. Un simple reflex del que passa al conjunt de la societat més enllà de manifestos, mobilitzacions i lleis.

Passatemps

MOTS ENCREUATS

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												

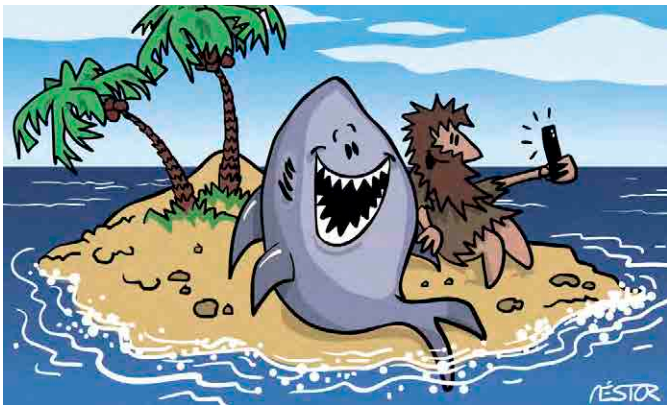
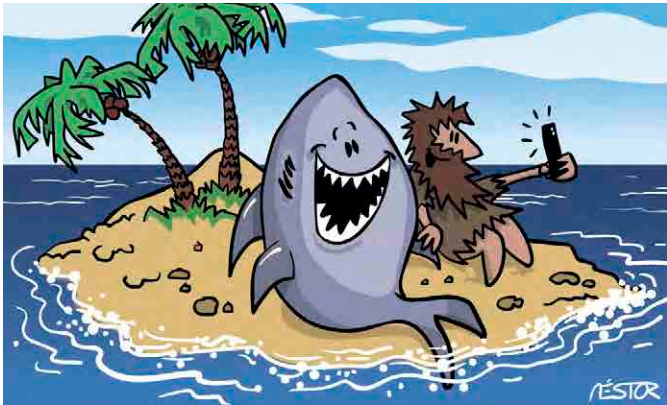
Horizontals

1. Soldat indígena reclutat per les tropes colonials de determinades potències europees en països de tradició islàmica. Denota prioritat en el temps, anterioritat. 2. D'una baixa qualitat; mesquí, menyspreable. Qui té poder o autoritat per fer alguna cosa, encarregar a algú de fer-la per ell. 3. Que s'eixampla a mitja llargària o alçària. Acció de flirtejar. 4. Article definit masculí del parlar salat. Allò en què quelcom millora. 5. Natural de l'antiga Canaan. Prolinència cònica o arrodonida que apareix al centre del barret d'alguns bolets. 6. Cos filiforme. Abreviatura d'ibídem. 7. L'estil musical hip-.... Munyidora mecànica. 8. No oportú. Glúcid, especialment monosacàrid.

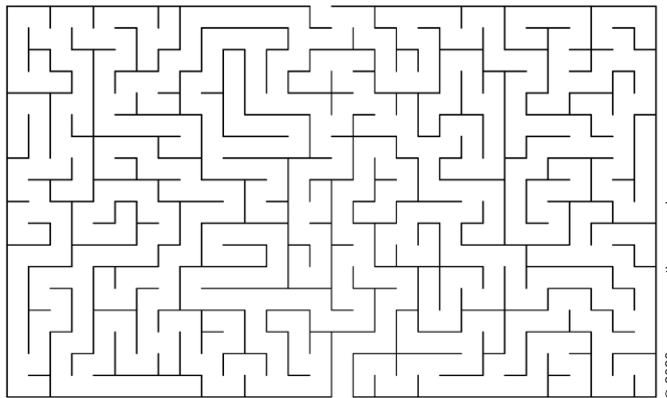
Verticals

1. Enginyós a trobar la manera, el camí, etc., d'aconseguir el fi que es proposa. Forma que pren el pronom *li* quan concorre amb *el*, *la*, *els* o *les*. 2. Nom amb què és conegut l'helicó. 3. Punt més elevat d'una cosa. Japonès. 4. Dit de la persona grollera, rude, intractable, que actua poc racionalment. 5. Màquina elèctrica rotativa que genera corrent continu. 6. Ídem. En l'antiguitat romana, fantasma d'un mort. 7. Que eflueix. 8. Aquella cosa. Mamífer que viu a l'Àfrica subsahariana. 9. De Beirut. 10. Planta herbàcia perenne de la família de les gramínies. Primera nota de l'escala musical diatònica. 11. Nascut. Basic Input/Output System. 12. Senyor. Persona mancada del que és necessari per viure.

LES 7 DIFERÈNCIES

EL LABERINT

SUDOKU

		9		3	7	8	1	
	5					4		9
				2			6	
5			7	4		2		
3				8	1		4	7
8		7			6		5	
	7			6	9	1		4
1		4		5	2			6
	6				4			2

Fàcil

		8			9			4
4			3					6
	2	5				3		
9		4						
				7			3	5
	3							9
	1			5		4		3
5		2			1			
								8

Difícil

SOLUCIONS

6	2	9	4	3	7	8	1	5
1	3	4	8	5	2	9	7	6
2	7	5	3	6	9	1	8	4
8	4	7	2	9	6	3	5	1
3	9	2	5	8	1	6	4	7
5	1	6	7	4	3	2	9	8
4	8	1	9	2	5	7	6	3
7	5	3	6	1	8	4	2	9
3	6	8	5	1	9	2	7	4

Difícil

9	6	8	1	7	4	5	3	2
1	3	4	8	5	2	9	7	6
2	7	5	3	6	9	1	8	4
8	4	7	2	9	6	3	5	1
3	9	2	5	8	1	6	4	7
5	1	6	7	4	3	2	9	8
4	8	1	9	2	5	7	6	3
7	5	3	6	1	8	4	2	9
3	6	8	5	1	9	2	7	4

Fàcil

MOTS ENCREUATS
Horitzontals: 1. Àscar. 2. Roïn. 3. Tím. 4. Es. 5. Millora. 6. Delegar. 7. Tím. 8. Filament. 9. Hop. 10. Agram. 11. Nat. Bios. 12. Sr. Pobra. Verticals: 1. Artec. 2. Sousafon. 3. Cim. 4. Munyidor. 5. R. Dinamo. 6. Id. 7. Efluent. 8. Allo. 9. Beirut. 10. Agram. 11. Nat. Bios. 12. Sr. Pobra.

MIGUEL VELASCO ALMENDRAL

Pep Ortiz

“La gent pot viure de manera humil, però ha de viure dignament”

Activista veïnal, porta més de 40 anys lluitant per dignificar Can Peguera, un dels barris més vulnerables de Barcelona i on la crisi del coronavirus també els ha tocat

Queralt Castillo Cerezuela

Com va encarar Can Peguera les primeres setmanes de la pandèmia? Ens vam organitzar amb trucades, els de l'Associació de Veïns i el PAC [Pla d'Acció Comunitària], amb recursos mínims. Vam detectar la gent més *fumuda* i vam oferir serveis. En paral·lel, des del PAC es van fer aliances i es va crear la Xarxa Can Peguera-Turó de la Peira.

Què fan actualment? Recollida d'aliments. Serveis socials no ha estat a l'altura: oficines tancades i telèfons que han funcionat regular. Els serveis socials, en situacions com aquesta, han de treballar en xarxa.

La Xarxa de Suport de Sants opina el mateix. Hi ha qui ha posat el pit: la gent dels súpers, de la neteja i el personal sanitari. Per què no els serveis socials? Haurien d'haver estat a primera línia i no hi han estat.

Tenen por que la crisi els sacsegi de nou? Els ERTO perdran una lletra i moltes empreses no recuperaran els treballadors. És clar que tenim por. Ja hem demanat una reunió amb el nou conseller de districte per explicar-li com està el barri. Volem saber quines mesures es prendran.

Quins són els reptes de Can Peguera? Seguint exigint un barri digne. Volem conservar les cases, però cal una rehabilitació. Els grups d'habitatges no tenen fonaments ni aïllament tèrmic adequat, i hi ha humitats. Volem una reestructuració global.

La rehabilitació està aprovada. Com marxa? La primera fase hauria hagut de començar el setembre del 2019 i encara no ho ha fet. Si s'endarrereix per la pandèmia, *vale*, però si comencen a fer obres a altres barris i al nostre no, ens empenyarem.

En quin estat està Nou Barris Cabrejada? Ho vam enterrar massa d'hora. Quan els comuns van aconseguir l'alcaldia, molta gent va pensar que ja no calia i ho van deixar estar. Jo crec que està al congelador i que, en algun moment, n'haurà de sortir.

Què en pensa dels programes d'ocupació de Nou Barris Activa? És una iniciativa de Barcelona Activa i de l'Associació de Veïns i Veïnes de Can Peguera. En principi l'equipament anava destinat al PAC. És una bona iniciativa, però no el que volíem.

Per què? Com li dius a algú de 45 anys que sempre s'ha dedicat a la construcció que faci un curs d'informàtica?

Quin és el moment de lluita veïnal que recorda amb més il·lusió? Pel que fa a Can Peguera, ara fa sis anys, quan vam saber que començava la rehabilitació del barri. Feia 40 anys que ho perseguíem. La gent pot viure de manera humil, però ha de viure dignament.

AL PEU DEL TURÓ

Pep Ortiz és tota una institució al barri de Can Peguera, a Nou Barris. Des del 1974 lluita per millorar un dels racons més oblidats de Barcelona, l'únic nucli de cases barates que ha sobreviscut. Des dels anys 80 és portaveu de la Coordinadora d'Associacions de Veïns i Entitats de Nou Barris i, des del 1992, membre de la Junta de la FAVB. També va ser activista de la campanya "Nou Barris cabrejada, diu prou!". Tota una vida lligada a la lluita per un dels barris més vulnerables de la ciutat: sol ocupar les últimes posicions del rànquing de renda familiar.

Para quienes quieren leer lo que nadie más se atreve a publicar

más detalle en <https://re.publico.es/>

R
La **REPÚBLICA**
de **Público**